

ŠTA JE VEHABIZAM?

[U ovom članku su **ajeti kerimi i hadisi kuds**i pisani ovako, **hadisi šerifi** ovako a riječi vehabija i drugih nemezheblija ovako.]

Osnivač vehabizma je Muhammed bin Abdulvehhab. On je rođen 1111./1699. g.n.e. u jednoj kasabi, u oblasti Nedžda, koja se zove Hurmejle. Umro je 1206./1791. g.n.e. u Der'ijji. On je prvobitno putovao u Basru, Bagdad, Iran, Indiju i Damask radi turizma i trgovine. On je 1125. godine po Hidžri upao u zamku jednog engleskog špijuna čije je ime bilo Hempher. Englezi su njega upotrijebili u svojim planovima uništavanja islama. Naša knjiga **Confessions of a British Spy (Ispovijesti engleskog špijuna** koja se nalazi ovdje http://www.praviput.com/knjige/confessions_of_a_british_spy/index.html) iznosi na vidjelo događaje koji su doprinjeli uspostavljanju vehabizma. On je čitao knjige Ahmeda ibni Tejmijje. Ove knjige su bile uperene protiv ehli sunneta. On je takođe poznat i pod imenom šejh od Nedžda. Engleski novci, oružje, seljaci, stanovnici Der'ijje i njihov vođa Muhammed bin Sa'ud odgovorili na njegove njegove ideje i pružili mu pomoć. **Vehabizam** je kombinacija ideja vjerskog pokvarenjaka Ahmeda ibni Tejmijje i laži engleskog špijuna Hemfera (Hempher). Knjiga **Mir'at-ul-Haremejn** je izdata 1306./1888. g.n.e., dok je Abdullah bin Fejsal bio vođa vehabija.

Većina ovdje navedenih podataka je uzeta iz knjige **Mir'at-ul-Haremejn**: Muhammedov otac, Abdulvehhab, je bio dobar musliman. I on i alimi Medine su savjetovali svakog, sa kim su dolazili u dodir, da ne razgovara s Abdulvehhebovim sinom jer su, na osnovu njegovih riječi, imali dojam da će on krenuti pokvarenim putem. I on je, zaista, 1150. godine po Hidžri objavio vehabizam. U knjigama koje je on napisao, a posebno u njegovoj najotrovnijoj knjizi **Kitab-ut-tevhid**, kao i u knjizi njegovog unuka Abdurrahman-bin-Hasana **Feth-ul-medžid**, koju je on napisao kao objašnjenje knjige Kitab-ut-tevhid, ima puno krivih i pogrešnih ideja. Neke od ovih su napisane na drugoj stranici knjige **Usulul-erbe'a**. Ova njihova pokvarena vjerovanja se temelje na tri tvrdnje.

1 - Vehabije tvrde da su djela i ibadet sastavni dijelovi imana. Po njima, čovjek koji ne izvrši jedan farz, ako na primjer ne klanja jedan namaz iako vjeruje da je namaz farz, postaje nevjernik (kafir). Takvu osobu treba ubiti a njenu imovinu treba podijeliti među vehabijama. Ovo je napisano na 17., 48., 93., 111., 273., 337. i 348. stranici knjige Feth-ul-medžid.

[Ebul Feth Muhammed bin Abdulkерim Šihristani rahmetullahi teala alejh [rođen 479./1086. u Horasanu, preselio na ahiret 632./1234. u Bagdadu], alim fikha i kelama, ovako piše u njegovoj knjizi **Milel ve nihal**, "Alimi ehli sunneta su jednoglasno rekli da ibadet nije sastavni dio imana. Onaj ko vjeruje da je nešto farz, ali iz ljenosti ne izvršava taj farz, ne postaje kafir. Ali, ova jednoglasnost ne postoji u pogledu onih koji ne obavljaju namaz (salat). U hanbeli mezhebu onaj ko iz ljenosti ne klanja (namaz) postaje kafir." [Turska

verzija knjige **Milel ve nihāl**, 63. stranica, kairsko izdanje 1070. godine po Hidžri.] [Senaullah pani-puti rahmetullahi alejh ovako piše u na početku njegove knjige **Ma-la-budde**, "Musliman koji učini veliki grijeh ne postaje kafir. Ako on ode u džehennem on će iz njega kad-tad izaći i otići u džennet. On će vječno ostati u džennetu." Ova knjiga je na napisana na perzijskom jeziku. Ona je izdata 1376./1956. u Delhiju. Izdavačka kuća Hakikat kitabevi iz Istanbula ju je 1410./1990. reprodukovala. U hanbeli mezhebu je rečeno da samo onaj ko ne klanja postaje kafir. (U hanbeli mezhebu) nije rečeno da postaju kafir oni koji ne rade druge vrste ibadeta. Dakle, vehabije u ovom pogledu nije ispravno smatrati hanbelijama. Kao je već prethodno objašnjeno, oni koji ne pripadaju ehli sunnetu ne mogu biti hanbelije. Oni koji ne pripadaju nijednom od četiri mezheba nisu ehli sunnet.]

2 - Oni kažu da oni -- koji traže šefa'at (posredstvo, zauzimanje) od duša Pejgambera alejhimusselam, i Evlija kaddesallahu teala esrarehumul'aziz, i posjećuju njihove mezareve i uzimaju ih kao vesile (posrednika) u svojim dovama (Allahu dželle-šanuhu) -- postaju nevjernici (kafiri). Na pet stotina tridesetoj (530.) stranici vehabijske knjige **Feth-ul-medžid** ovako piše, "*Za vrijeme Resulullahovog života je bilo dozvoljeno od njega tražiti da nam on učini dovu. Zapravo, mi možemo tražiti od svake salih (pobožne, dobre) osobe da nam učini dovu. U stvari, kada je hazreti Omer napuštao Mekku, da ide na umru, Resullulah je rekao, 'Ja Omer, nemoj nas zaboraviti u tvojim dovama.'* Isto tako je dozvoljeno i živim da pošalju dove dušama mrtvih u grobu ili na dženazi. Ali, nije dozvoljeno tražiti dovu od onih koji su u grobu. Allah dželle-šanuhu je rekao da je traženje dove od nekog ko ne čuje ili ne može odgovoriti širk (pripisivanje Allahu dželle-šanuhu druga). Mrtvi, i živi koji nisu prisutni i koji su daleko, neće čuti i odgovoriti. Oni ne mogu biti ni korisni ni štetni. Nijedan ni od Ashaba ni od onih koji su ih naslijedili nije ništa tražio od Resulullahovog kabura (groba). Kada bi bilo dozvoljeno tražiti nešto od Poslanika nakon njegove smrti Omer radijallahu anh bi mu se molio za kišu. Ali, on nije tražio od njega da učini dovu. On je tražio dovu od hazreti Abbasa." Na sedamdesetj stranici piše, "*Tražiti nešto od mrtvaca ili nekog ko nije prisutan znači pripisivati ga Allahovim dželle-šanuhu drugom.*"

Ove ogavne vehabijske klevete prvo poriče njihova sopstvena knjiga. Na dvije stotine prvoj (201.) stranici vehabijske knjige **Feth-ul-medžid** ovako piše, "*Abdullah ibni Mes'ud kaže u Buhariji, 'Mi smo čuli hranu koju smo jeli kako čini tesbih (slavi i veliča Allaha dželle-šanuhu).'* Ebu Zer je rekao, '*Resulullah sallallahu alejhi ve sellem je uzeo nekoliko kamenčića u ruku. Mi smo čuli kako oni čine tesbih.'* Izvještaji koji kažu da je drvo na koje se Resulullah za vrijeme učenja hutbe naslanjao plakalo su istiniti." **To znači da nije samo Resulullah mogao čuti zvukove koje ne može svako čuti. I drugi vjernici (mu'mini) su ih mogli čuti.** Na kraju ovog izvještaja se kaže da su se ovi kamenčići mogli takođe čuti kako čine tesbih i u hazreti Ebu Bekirovoj ruci. Mnoge knjige islama nam prenose da je hazreti Omer za vrijeme hutbe u Medini vidio Sariju, komandanta armije koja je ratovala u Iranu, i rekao mu, "Sarije, čuvaj se neprijatelja na planini!" Sarije ga je čuo i zauzeo planinu. Vehabije

nastoje da dokažu i potvrde svoje riječi ajeti kerimama koji su objavljeni za mušrike (idolopoklonike). Mu'mini [to jest pripadnici ehli sunneta] ne ibadete (ne obožavaju) Pejgambere alejhimussalevatu vetteslimat, i Evlije, alejhirrahme. Oni vjeruju da su oni Allahovi dželle-šanuhu dragi robovi i da će Allah dželle-šanuhu, radi njihovog hatara (ljubavi, volje, želje) i hurmeta (poštovanja), obasuti milošću (merhametom) Svoje druge robove. Oni kažu, "Samo Allah dželle-šanuhu sam stvara i korist (fajdu) i štetu (zarar). Niko drugi osim Njega nema pravo da se obožava." Oni zijarete mezar i mole Allaha dželle-šanuhu (odnosno čine Allahu dželle-šanuhu dovu) sa posredstvom (vasitom) uzvišene osobe (zata) koja leži tu u grobu (mezaru).

Ibni Abidin kaže na zadnjoj stranici poglavlja o Nikahu, "Nije se dozvoljeno oženiti, govoreći, da su Allah i Resulullah svjedoci. U stvari ima alima koji kažu da je tako reći kufr jer bi to značilo da Resulullah zna gajb. Ovi alimi su rekli da onaj ko kaže da neko drugi, osim Allaha, zna gajb postaje kafir. Međutim, u knjigama **Tatarhanije, Hudždže i Multekit** piše da to nije kufr zato što Allah dželle-šanuhu objavljuje sve duši Njegovog Resula. Pejgamberi znaju mnoge stvari koje su drugima nepoznate. Meal (značenje) šestog ajeta sure **Džin** kaže, "**Allah dželle-šanuhu otkriva neke od Svojih tajni (gajb) samo onim Pejgamberima koje On odabere.**" (72, 6) U knjigama koje nas uče vjerovanju (akaidu) piše da je jedan od kerameta Evlija da znaju mnoge nepoznate stvari. Mu'tezile firka (sekta), [i njihovi sljedbenici vehabije], baziraju svoje mišljenje na ovom ajeti kerimu i kažu da Evlije ne mogu znati gajb (tajne, nepoznate stvari). Mi im odgovaramo da nam ovaj ajet kaže da je samo melek koji donosi vahj direktno informisan o gajbu. Pejgamberi i Evlije su preko meleka, ili na neki drugi način, obavješteni o gajbu (nepoznatom). U knjizi **Sell-ul-hisamil-Hindi li-nusrat-i sejjidina Halid-in-nakšibendi** se nalazi detaljna informacija o kerametima Evlija. Molimo čitaoca da pročita tu knjigu! Iz nje ćete naučiti mnoge činjenice kao odgovor vehabijama." **Tefsir-i Mazheri** kaže u objašnjenju (tefsiru) ovog ajeti kerima, "Allah dželle-šanuhu daje da i Njegove Evlije takođe znaju bez posrednika (vasite). Allah dželle-šanuhu je pokazao hazreti Omeru Sariju radijallahu teala anhumu. On je rekao da je On rekao Musa-alejhissemovoj majci da stavi svoga sina u more i nagovjestio joj da će ga On vratiti i da će on postati Poslanik. On je rekao da je On informisao i apostole na način sličan vahju, i da je rekao hazreti Merjem, "**Drmni hurmino stablo. Opašće svježe hurme. Pojedi ih!**" Ove osobe nisu Poslanici. One su Evlije." Ovo je detaljno obrađeno u knjizi na perzijskom jeziku koja nosi naslov **Usul-ul-erbe'a fi-terdid-il vehhabijje**. Ovu knjigu je 1395./1975. godine reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

Na stotinu dvadeset šestoj (126.) stranici drugog toma (Abdulgani Nablusijeve) knjige **Hadika** ovako piše, "Činiti tevessul Resulullaha i Ashaba kiram i Tabi'ina, čak i nakon njihove smrti, je i dozvoljeno i dopušteno. (Činiti tevessul znači uzeti nešto ili nekoga kao vesile (kao posrednika, kao način) da nam se ispuni naša želja. Činiti tevessul Resulullaha sallallahu alejhi ve sellem znači uzeti Resulullaha kao posrednika da nam Allah dželle-šanuhu ispuni našu

želju.) Moliti Allaha dželle-šanuhu kroz njih, (radi njihovog hurmeta i hatora), znači tražiti njihovo zalaganje (šefa'at). Alimi ehli sunneta su nam rekli da je to dozvoljeno. Mu'tezile to ne vjeruju. Uslišavanje dove koja je učinjena tevessulom je keramet osobe kroz koju činimo tevessul (kroz koju molimo Allaha dželle-šanuhu). To znači, to je njegov keramet nakon smrti. Posjednici bid'ata i pokvarenjaci u ovo ne vjeruju. Imam Munavi u njegovom objašnjenju knjige **Džami'us-sagir** odgovara ovim neznalicama (džahilima). Imam Subki kaže, "Činjenje tevessula sa Resulullahom, to jest činjenje istigase sa njim, znači traženje njegovog šefa'ata od njega. (Drugim riječima, činjenje dove kroz Resulullaha, to jest traženje pomoći od njega, znači traženje njegovog zalaganja od njega.) To je jedna divna stvar. Ni raniji ni kasniji Alimi islama nisu ništa rekli protiv toga. To je samo Ibni Tejmijje porekao. On je na taj način skrenuo sa pravoga puta. On je rekao nešto novo -- rekao jednu novotariju, jedan bid'at -- nešto što nijedan alim prije njega nije rekao. On je radi ovog njegovog bid'ata postao predmet (žustrih) muslimanskih razgovora." Ibni Abdusselam je detaljno objasnio da je dozvoljeno tražiti od Allaha dželle-šanuhu, govoreći, "radi hakka Resulullaha." Ovo nam takođe saopštava i Ma'ruf Kerhi. Isto tako je i u knjižici (risali) **Kušejri** napisano da je dozvoljeno moliti kroz Evlije koji su Resulullahovi nasljednici (varisi). Na stotinu pedeset i prvoj (151.) stranici ove knjižice piše da se ne smije zabranjivati čovjeku da radi nešto za što je bilo koji mudžtehid rekao da je dozvoljeno. Zato što je dozvoljeno slijediti jedan od četiri mezheba. Iz ovog razloga se ne treba zabranjivati onima, koji posjećuju grob (zijarete kabur) -- i onima koji se usrećuju (teberruk) Evlijinim mezarima, i onima koji nešto zavjetuju njihovim dušama sa ciljem da se njihova bolesna rodbina izliječi, ili da nađu nešto što su izgubili -- da to rade. Kada se zavjetuje i kada se kaže, "Ja namjenjujem ovaj zavjet ovom Evliji", to tako izražavanje je figurativno i ono (taj zavjet) znači, "Ja ga namjenjujem onima koji održavaju (hizmete) ovo turbe." To bi bilo isto kao kad bi rekli da mi dajemo siromahu zekat na zajam. Alimi fikha su rekli da je dozvoljeno tako reći. Ovdje je značenje bitno, smisao bitan, a ne riječi. Isto tako i poklon (hedija) siromahu postaje sadaka. Ibni Hadžeri Hijtemi rahmetullahi teala alejh je izdao fetvu koja kaže da je sahih, kada zavjetujemo na grobovima Evlija, da zavjetujemo (nezr) sa namjerom jednog drugog **kurbeta**, to jest jednog drugog korisnog djela kao što je sadaka njihovoj djeci ili učenicima, ili drugim siromašnim muslimanima koji se tu nalaze. Ono što je određeno u zavjetu se treba dati namijenjenim osobama. Danas, svi zavjeti učinjeni na turbetima nose ovu vrstu namjere (nijjeta). Riječi "zavjet Evliji" se treba tako shvatiti. Haram je izražavati se loše o umrlom Evliji, ili reći da su Evlije džahili, ili zaključivati iz njihovih riječi značenja koja nisu u skladu sa šerijatom, ili ne vjerovati da će oni i nakon smrti manifestovati svoje keramete, ili misliti da oni nisu Evlije i nakon njihove smrti, ili sprečavati one koji posjećujući njihove grobove postaju blagoslovljeni i napredni (bericetli). Isto tako je haram i loše misliti o muslimanima, mučiti ih, otimati im njihovu imovinu i biti im zavidan, klevetati ih, lagati im i ogovarati ih." Ovdje se završava prijevod citata iz knjige **Hadika**.

Na stotinu osamdeset osmoj (188.) stranici knjige **Hadika** piše, "Hadisi šerif koji nam prenosi Buharija od Ebu Hurejre radijallahu anh kaže: '**Allah dželle-šanuhu kaže. Moj rob mi se ne može ni sa čim približiti kao što Mi se može približiti sa farzovima. Kada Moj rob čini dodatni ibadet Ja ga toliko zavolim da on čuje sa Mnom, vidi sa Mnom, drži sve sa Mnom, hoda sa Mnom. Ja mu dadnem štogod on od Mene zatraži. Kada se on pouzda u (osloni na) Mene Ja ga zaštitim.**' Ovaj hadisi šerif ističe da onaj ko pored farzova radi i dodatni ibadet, zarađuje Allahovu dželle-šanuhu ljubav. Njegove dove su uslišane (kabal). Sa'íd bin Isma'il Ebu Osman Hajri Nišapuri rahmetullahi teala alejh je rekao da ovaj hadisi šerif znači, 'Ja mu odmah podarim, ispunim njegove razne želje, kao što su da vidi, da čuje, da ide i da drži.'" Isto tako nam i hadisi šerif, "**Kada imate problema u vašim poslovima, tražite pomoć od onih u kaburu!**" otkriva da Allah dželle-šanuhu takođe daje moć Njegovim dragim robovima i kada su mrtvi.

Imam Birgivi u njegovoj risali **Etfal-ul-muslimin** citira sljedeći hadisi šerif, "**Ako kada posjećujete grob nekog mu'mina kažete, 'Ja Rabbi! Nemoj ga mučiti radi Muhammedovog alejhisselam hurmeta' Allah dželle-šanuhu će do kijameta zaustaviti njegov azab.**" Resulullah nam naređuje da ovako činimo dovu a vehabije kažu da će oni koji ovako čine dovu postati kafiri.

Postoje mnogi hadisi šerifi koji nam govore da je mrtvac (mejjit) svjestan u grobu. Ashabi kiram i Tabi'in-i izam su posjećivali **kabr-i se'adet** (tj. grob sreće, tj. Resulullahov alejhisselam mubarek grob) i sa njim činili istigase (tj. tražili pomoć od Allaha dželle-šanuhu radi Resulullahove alejhisselam duše). O ovom su napisane mnoge knjige. U knjizi **Hisn-ul-hasin** je ovako napisano u objašnjenju adaba dove, "Da bi nam dova bila uslišana (kabal) mi trebamo upotrijebiti Pejgambere alehimussalavatu vetteslimat i salih robove (dobre muslimane) kao posrednike (vesile). Isto tako piše i u hadisi šerifu u **Buhariji.**"

Hazreti Ali Ramiteni je rekao, "Da bi ti dova bila kabal (uslišana) učini je jezikom koji ne griješi!" To znači, ponizi se pred onim koje Huda (tj. Allah dželle-šanuhu) voli i moli ih da ti učine dovu. Ovo je značenje istigase, to jest tevessula sa Evlijom.

Abdulvehhabov sin Muhammed, i bilmezi koje je on zaveo, smatraju da su pripadnici Ehli sunneta kafiri koji obožavaju idole i grobove. Oni, zato što pogrešno tumače nassove [tj. ajete i hadise], kažu da ih je halal ubiti i oteti im njihovu imovinu. Naš Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao u hadisi šerifu koji se nalazi u **Buhariji**, "**Kafiri pripisuju muslimanima ajeti kerime koje su poslate za kafire.**" On je rekao u jednom drugom hadisi šerifu, "**Od onih koji imaju muslimanska imena ja se najviše plašim onih koji mijenjaju značenje Kur'ani kerima.**" Ovi hadisi šerifi nam nagovještavaju da će se vehabije pojaviti i da su na krivom putu (u delaletu).

Kada bi oni koji posjećuju grobove i čine tevessul (tj. uzimaju mrtvaca kao posrednika, način da im se ispuni želja) postajali kafiri, onda se ne bi činilo tevessul sa našim Pejgamberom. Međutim, njega se činilo tevessul (tj. on se

uzimao kao posrednik) i prije nego što je i došao na ovaj svijet, i dok je bio živ na ovom svijetu, i nakon njegovog prelaska na ahiret. U Ibni Madžinom hadisu koji se nalazi na stotinu pedeset trećoj (153.) stranici knjige **Ševahid-ul-hak**, naš Pejgamber je ovako činio dovu, "**Allahumme inni es'eluke bihakkissa'iline alejke**" što znači, "**Ja Rabbi! Ja tražim od Tebe radi onih kojima si Ti dao kad god su od Tebe tražili!**" On je naređivao (svojim Ashabima) da ovako čine dovu. Taberani, Ibni Hibban, Hakim i Sujuti prenose da je on rekao, kada je svojim mubarek rukama ukopavao Fatimu radijallahu anha, hazreti Alijinu radijallahu anh majku, "**Igfir li ummi Fatimate binti Esad ve vessi'alejha medhaleha bi-hakki Nebijjike vel Enbija-illezine min kabli inneke erhamurrahimin.**" Kako nam jedan od najvećih Ashaba kiram, Osman bin Huneji, prenosi, Resulullah alejhisselam je naredio slijepcu, koji je tražio od njega dovu da progleda, da uzme abdest i da klanja dva rek'ata i da onda, poslije namaza, kaže, "**Allahumme inni es'eluke ve etevedždžehu ilejke bi-Nebijjike Nebijjirrahme, ja Muhammed inni etevedždžehu bike ila Rabbi fi hadžeti-hazihi, li takdije-li, Allahumme šeffi'hu fijje.**" Ova dova je napisana u knjizi **Merakil-felah**, na kraju dijela koji govori o **hadžet namazu**, kao i u njenom objašnjenju od strane Tahtavija, kao i u njenom prevodu na turski jezik koji se nosi naslov **Ni'met-i islam**. Ova dova je takođe napisana i u knjigama **Šifa us-sikam**, **Nur-ul-islam** i **Durerussenijje**. Ashabi kiram, radijallahu teala anhum edžme'in, su često učili ovu dovu. U sahih hadisi šerifu koji nam navodi Hakim se kaže da je Adem ala Nebijjina ve alejhissalatu vesselam, kada je izvađen iz Dženneta, puno činio dovu. Ali, njegovo tevbe (pokajanje) nije bilo kabul (uslišano). Kada je on na kraju rekao, "Ja Rabbi! Smiluj se (učini merhamet) ovom ocu radi hurmeta njegovog sina Muhammeda!" njegova dova je bila kabul i njemu je bilo rečeno, "**O Ademe! Šta god da si zatražio sa Muhammedovim alejhisselam imenom Ja bih ti to ukabulio (ispunio, dao). Da ja nisam stvorio Muhammeda Ja ne bih ni tebe stvorio.**" Ovaj hadisi kudsij je takođe napisan i na početku knjiga **Mevahib i Envar**. Ovaj slučaj je detaljno obrađen na stotinu devetoj (109.) stranici Alusijeve knjige **Galijje**. U ovim dovama riječ **hakk** znači hurmet (poštovanje) a kimet (vrijednost, dragocjenost, cijenjenost). Pošto nijedno stvorenje nema nikakav hakk (pravo) na Allaha dželle-šanuhu, izrazi koji sadrže ovu riječ znače "**za hatar** (ljubav) **neprocjenjivih deredža** (nivoa, visina, statusa, rangova) **koje je Allah dželle-šanuhu dao onima koje On voli.**"

Pitanje: U to vrijeme Muhammeda alejhisselam nije bio na ovom svijetu. On je počastio ovaj svijet svojim prisustvom tri stotine trinaest hiljada (313.000) godina kasnije. Kako je Adem, alejhisselam, znao za njega?

Odgovor: Kada je Adem alejhisselam bio u Džennetu on je vidio da je svugdje po Džennetu i na Aršu napisano **la ilahe illallah Muhammedun Resulullah**. On je razumio da je on (Muhammed Resulullah sallallahu alejhi ve sellem) Allahov dželle-šanuhu najdraži rob. Ovo je tamo bilo napisano islamskim (arapskim) slovima. To znači da ova slova nisu napravila ljudska bića. Njih je tamo Allah dželle-šanuhu stavio. Ta slova su postojala davno prije stvaranja

dunjaluka (ovog svijeta) i Adema. Svi kitabi (knjige) i sahife (knjižice) su poslani sa islamskim slovima.

Ove dove pokazuju da je dozvoljeno činiti tevessul sa Allahovim dželle-šanuhu predragim robovima, to jest, da je dozvoljeno uzimati ih kao posrednike i tražiti od Njega radi njih, radi njihovog hatra (hatora) i hurmeta.

Ibni Abidin rahmetullahi teala alejh ovako piše na pet stotina dvadeset četvrtoj (524.) stranici petog toma, "Allahu dželle-šanuhu je lijepo činiti dovu sa uzimanjem Resulullaha kao vesile (posrednika). Nijedan alim, ni od ranijih ni od kasnijih alima, nije rekao ništa protiv ovoga. To samo Ibni Tejmijje nije prihvatio. On je rekavši nešto što niko drugi nije rekao izmislio jedan bid'at. Imam Subki je lijepo objasnio da je to tako."

Ahmed bin Sejjid Zejni Dahlan rahmetullahi teala alejh je bio muftija i reis-ul-ulema i šafi'i šejh-ul-hutba Mekke. (On je rođen u Mekki 1231./1816. godine. Preselio je na ahiret u Medini 1304./1886. godine.) On je napisao puno toga. On u njegovim knjigama, **Hulasat-ul-kelam fi bejan-i umera-il beled-il-haram, Firredd-i alel-vehhabijjet-i-etba-i mezheb-i Ibni Tejmijje i Ed-Durer-us-senijje** otkriva prave namjere vehabija i pokazuje sa ajeti kerimima i hadisi šerifima da su oni jeretici, krivovjernici koji su napustili pravi put. On kaže sljedeće u njegovoj knjizi **Hulasat-ul-kelam**:

Kao što je bilo dozvoljeno uzeti Resulullaha kao posrednika (vesile) u dovi dok je bio živ, isto tako ga je ispravno (sahih) i dozvoljeno (džazib) uzeti i nakon njegove smrti. Na isti način je, hadisi šerifi ističu, dozvoljeno upotrebljavati u dovi i Evlije i Sahih muslimane kao posrednike (vesile). [Izjave na 167., 170., 191., 208., 248., 353., 414., 416., 482., 486. i 504. stranici **vehabijske knjige Feth-ul-medžid** su klevete protiv muslimana.] Hazreti Omerov razlog za uzimanje hazreti Abbasa za dovu za kišu je sa ciljem da pokaže da je tevessul (posredništvo, traženje pomoći od Allaha dželle-šanuhu preko nekoga ili nečega) dozvoljen takođe i sa nekim drugim -- osim Resulullaha. [U našoj knjizi **Islam ahlaki** piše kako se čini dova za kišu.] Alimi ehli sunneta su rekli da samo Allah dželle-šanuhu sve stvara, da je samo On djelotvoran (te'sir), da samo On nalazi ili pronalazi, daje korist i štetu, i uništava. On nema šerika (druga, Sebi ravnog). Pejgamberi kao i sva živa bića, i mrtvi, ne mogu biti djelotvorni (te'sir) (ne mogu ništa ni dati ni stvoriti) i ne mogu dati ni korist ni štetu. Niti oni mogu uticati i na šta. Mi dobijamo (od Allaha dželle-šanuhu) napredak (tj. bereket ili beričet) samo zato što su oni Allahovi dželle-šanuhu dragi i mili robovi. Vehabije vjeruju da živi mogu (nešto) učiniti (da oni imaju te'sir, da su djelotvorni) a mrtvi ne mogu. [Na 70., 77., 98., 104., 239., 248., 323., 503. i 504. stranici **vehabijske knjige Feth-ul-medžid** piše, "*Ko zatraži nešto od mrtvaca ili nekog ko je živ ali nije tu prisutan, postaje mušrik. Mi možemo tražiti od čovjeka da nam nešto učini, što je u okviru njegove moći. Od njega nije dozvoljeno tražiti da nam učini nešto što samo Allah dželle-šanuhu može učiniti.*" Na njenoj sedamdesetoj stranici [70.] piše ovako, "*Živ čovjek će učiniti dovu za ono što se od njega traži. Allah dželle-šanuhu će uslišati (ukabuliti) dovu i stvoriti tu stvar. Međutim, tražiti to od mrtvaca, ili od nekog ko je odsutan, znači tražiti nešto što nije u*

*okviru njegove moći, što je širk.” Na njenoj stotinu trideset šestoj stranici [136.] piše, “Nastojati dobiti beričet putem grobova onih koji su salih je isti širk kao i obožavanje idola Lata i Menata.” Na njenoj dvije stotine osmoj [208.] stranici piše, “Činiti istigase putem mrtvaca i obraćati se mrtvacu za svoje potrebe je širk. Tražiti šefa’at (zalaganje, posredovanje) od mrtvaca je džahilijet. On ne može učiniti ni za koga šefa’at bez Allahovog dželle-šanuhu izuna (odobrenja, dozvole). Činjenje istigase sa njim, ili traženje od njega da on učini šefa’at neće biti povod (sebeb) da on dobije dozvolu da učini šefa’at. Povod (sebeb) za šefa’at je iman. Ko čini istigase postaje mušrik. On sprečava dozvolu.” Ova knjiga na njenoj dvije stotoj [200.] stranici sama sebi kontrira i kaže, “Nebesa strahuju od Allaha dželle-šanuhu. Allah je stvorio u nebesima osjećaj. U Kur’ani kerimu je nagovješteno da zemlja i nebesa čine tesbih. Ashabi su čuli kako kamenčići u Resulullahovoj ruci čine tesbih, kako (direk koji se zvao) Hannane plače, i kako hrana čini tesbih.” [Tvrđnja da Pejgamberi i Evlije ne osjećaju, a planine, kamenje, i direk osjećaju i opažaju, objelodanjuje njihovu ogromnu glupost.] Kada su vehabije rekle da se tevessul može činiti preko živih a ne preko mrtvih -- zato što nam takva izjava kaže da živi čuju, i da su djelotvorni (efektivni, imaju te’sir), a mrtvi ne čuju, i nisu djelotvorni -- oni su postali mušrici. Jer, ove riječi kažu da neko drugi, pored Allaha, stvara. Oni su sami rekli da oni, koji ovako kažu, postaju mušrici. U stvari, i živi i mrtvi su samo sebebi (posrednici). Samo Allah dželle-šanuhu sam sve stvara (daje efektivnost, djelotvornost, te’sir).] Izjava u **Alusijevom tefsiru** koja kaže da je imam-i a’zam zabranio činjenje dove sa posredstvom (vesiletom) Resulullaha nije tačna. Jer, ovaj podatak od imam-i a’zama nam nije prenijeo samo jedan alim. Oni su rekli da je vesilet dozvoljen (tj. da je dozvoljeno činjenje dove, traženje nečega od Allaha dželle-šanuhu radi Resulullaha). Riječi kao što su tevessul, tešeffu’, istigasa i tevedždžuh su sinonimi (znači, one imaju isto značenje). Oni su svi dozvoljeni (džaiz). Hadisi šerif u **Buhariji** kaže, “**Ljudi će na Kijametu imati istigase** (tražiti pomoć) **prvo sa Ademom alejhisselam.**” Bilal bin Haris radijallahu anh, jedan od najvećih Ashaba kiram, je došao kod Resulullahovog groba i rekao, “Ja Resulallah! Učini dovu u ime tvog ummeta da padne kiša.” Kiša je nakon toga pala. Kafiri koji kažu da će za njih idoli posredovati (šefa’at činiti) obožavaju idole. Međutim mu’mini, koji traže šefa’at, ne obožavaju Pejgambere i Evlije. Na dvije stotine devetoj [209.] stranici **vehabijske knjige Feth-ul-medžid** piše, “**Kur’ani kerim kaže, ‘Šefa’at će biti samo sa Njegovom dozvolom.’ i ‘Šefa’at će biti samo za one koje On voli.’** Kako onaj ko traži šefa’at zna da će Pejgamberu biti dozvoljeno da mu on učini šefa’at? Kako on zna da je on jedan od onih koji su voljeni da od njega traži šefa’at?” On sa ovim svojim riječima protivrječi i poriče i hadisi šerife i samoga sebe. Jer, on je već na dvije stotine osmoj [208.] stranici iste knjige rekao, “**Iman je povod (razlog, sebeb) za šefa’at.**” U dovi, koju nam je naređeno da proučimo poslije ezana, se kaže da je Allah dželle-šanuhu obećao našem efendiji, Pejgamberu sallallahu alejhi ve sellem, visoke stepene (koji se zovu) fazile i vesile. A Pejgamber je rekao da će on biti šefa’atdžija onima koji prouče ovu dovu i koji mu prouče salavat i koji posjete njegov grob (kabur). Ovi hadisi*

šerifi nam, kao i mnogi drugi, otkrivaju podatak da je on već dobio dozvolu da bude šefa'atdžija (zagovornik, posrednik) onima koje on voli. Hadisi šerif, "**Ja ću biti šefa'atdžija onima koji imaju velike grijeh,**" dokazuje da će mu biti dozvoljeno da učini šefa'at za svakoga ko ima iman. Trinaesti, od četrdeset hadisa, na stotinu trideset [130.] stranici knjige **Ševahid-ul-hak**, kaže, "**Ja ću na Kijametu biti šefa'atdžija. Ja ću reći, 'Ja Rabbi! Stavi u Džennet one koji u svojim srcima imaju onoliko imana koliko je zrno senfa.' Oni će otići u Džennet. Onda ću ja reći onima koji imaju malo nešto u svojim srcima, 'Idite u Džennet.'**" Ovaj hadisi šerif se takođe nalazi i u **Buhariji**. **Istigase** znači tevessul. To znači učiniti ga posrednikom (vesilom) i od njega tražiti pomoć i dovu. Tražiti njegov šefa'at, (njegovo posredovanje, njegovo zalaganje, njegovo zauzimanje) znači učiniti njega vasetom (posrednikom) i činiti Allahu dželle-šanuhu dovu da umremo s imanom. U **vehabijskoj knjizi Feth-ul-medžid** na mnogim mjestima piše, a posebno na tri stotine dvadeset trećoj [323.] stranici, "*Činiti istigase sa nekim ko je otsutan, ili sa mrtvima, ili tražiti njihovu pomoć, je širk. Allah dželle-šanuhu nam naređuje da se borimo protiv mušrika.*" Resulullah sallallahu alejhi ve sellem je govorio suprotno ovome, "**O Muhammede, ja činim tevedžduh tvom Rabbu uzimajući tebe kao vesile.**" (Drugim riječima, O Muhammede, ja se okrećem tvome Gospodaru, Allahu dželle-šanuhu, uzimajući tebe kao posrednika). Ashabi kiram radijallahu teala anhum edžma'in su kada je on preselio na ahiret učili ovu dovu. Hadisi šerif koji nam Taberani prenosi kaže, "**Kad neko, ko je ostao sam u pustinji, izgubi nešto treba da kaže, 'O Allahovi robovi pomozite mi! Jer Allah dželle-šanuhu ima robove koje vi ne vidite.**" Ibni Hadžer-i Mekki je napisao u njegovom objašnjenju knjige **Izah-ul-Menasik** da je ova dova često upotrebljavana. U hadisi šerifu kojeg nam prenosi Ebu Davud i drugi Resulullah je jednog akšama, dok je putovao, rekao, "**O Rabbova zemljo! Utičem se Allahu od tvog šerra** (zla)."

Sejjid Kutb, jedan od vođa jedne grupe nemezheblija, koja se zove **Ihvan-ul-muslimin**, ovako piše u njegovom tefsiru na treći ajet sure **Zumer**, "*Ko ima tevhid i ihlas ne želi ništa ni od kog osim od Allaha dželle-šanuhu. On se nikad ne uzda ni u jedno stvorenje (mahluk). Ljudi su napustili tevhid koji nam islam pokazuje. Danas se u svim zemljama (državama) obožavaju Evlije. Oni traže šefa'at od njih (tj. od Evlija) isto kao što su Arapi prije islama obožavali meleke i kipove. Prema tevhidu i ihlasu koji nam je Allah otkrio, između Allaha i Njegovog roba nema šefa'ata i vasite (zalaganja, i posredništva).*" On nam sa ovim svojim riječima kaže da je on vehabija.

[Atributi koji su specifični za Allaha dželle-šanuhu -- to jest oni koji se zovu **sifat-i zatijje** i **sifat-i subutijje** -- se zovu **uluhijjet sifati**. Obožavati stvorenje znači vjerovati da to stvorenje -- kao na primjer kamen, drvo, sunce, zvijezda, krava, ljudsko biće, ikona, ili slika -- ima **uluhijjet sifat**, ponizno se moliti tom stvorenju, biti mu pokoran i od njega tražiti. Ovako vjerovanje je **višeboštvo, širk**. Onaj ko ovako vjeruje se zove **mušrik** (višebožac, mnogobožac). Ovi predmeti obožavanja se nazivaju **šerik** (drug, ortak) ili **ma'bud** ili **idol** (kip, kumir). Većina današnjih hrišćana, budista, brahmana, i

medžusija (obožavatelja vatre), su mušrici. Muslimani ne vjeruju da Evlije imaju uluhijet sifate (tj. atribute koji su specifični za Allaha dželle-šanuhu). Oni znaju da su Pejgamberi i Evlije Allahovi dželle-šanuhu **drugi robovi**. Oni vjeruju da ih Allah dželle-šanuhu obavještava o njihovim posjetiocima i onim koji od njih traže dovu i mole za njihov šefa'at.]

3 - (Prema vehabijama), *“Na grobu nije dozvoljeno graditi turbe, klanjati namaz u turbetu, paliti u turbetu svijeće (ili svjetlo) za one koji hizmete i ibadete u turbetu, niti zavjetovati sadaku dušama mrtvih!... Stanovnici Haremejna (Mekke i Medine) su do današnjega dana obožavali kubbeta i zidove. Radi toga su oni, koji sebe nazivaju ehli sunnet i ši'ije, mušrici.”* Vehabije kažu da ih je halal ubiti i oteti njihovu imovinu. Po vehabijama su životinje koje oni zakolju lešina (i one se ne smiju jesti).

Činjenica, da je dozvoljeno klanjati u turbetu, je opširno napisana u našoj knjizi na turskom jeziku koja se zove **Kiyamet ve ahiret** (Sudnji dan i onaj svijet), u četrnaestom članku (<http://www.praviput.com/knjige/advice/14.html>) njenog dijela pod naslovom **Savjet muslimanu (Muslimana nasihat)**. Riječ turbe znači soba. Da je bilo zabranjeno graditi turbe Ashabi kiram, radijallahu teala anhum edžma'in, ne bi sahranili našeg efendiju Resulullaha i hazreti Ebu Bekra i hazreti Omera u sobu. **Turbe se ne gradi sa ciljem obožavanja mrtvaca. Turbe se gradi radi izražavanja ljubavi i poštovanja prema mrtvom i da se posjetioci, koji su došli da prouče dovu, zaštite od kiše i sunca.** Na pet stotina pedeset drugoj stranici drugog toma knjige **Medžma'ul-ehur** piše, “Kada je Muhammed bin Hanefijje sahranio Abdullaha bin Abbasa, on je na njegovom grobu razapeo šator. Posjetioci su tri dana u ovom šatoru činili dovu.” Kako vidimo, oni, koji su na putu Ashaba kiram, grade turbeta. Oni ih ne ruše.

U knjizi **Kešf-un-nur** piše, “Gradnja turbeta na grobovima Alima i Evlija je sa ciljem da ih zaštitimo od uvreda džahila.” U knjigama **Džami'ul-fetava** i **Tenvir** piše da nije mekruh sagraditi na grobu kubbe (svod, kupolu). Riječi vehabija, *“Mi rušimo turbeta iz straha da džahili ne bi pomislili da Evlije imaju moć stvaranja,”* su kufr. I Firaun je pokušao ubiti Musa alejhisselama pod izgovorom da on izaziva smutnju (fesad). Allah dželle-šanuhu voli Njegove Evlije. On stvara što god oni zažele. Međutim, vehabije imaju loše mišljenje o Allahu dželle-šanuhu, o Evlijama i o svim muslimanima. Misliti loše o muslimanima je haram. Evlije ne stvaraju ništa, bez obzira bile one žive ili mrtve. Evlije izazivaju Allahovo dželle-šanuhu stvaranje. Duše Evlija imaju vezu sa svojim tijelima u grobu. Hadisi šerif koji nam Dejlemi prenosi, a koji se nalazi u knjizi **Kunuz**, kaže, **“Kada sam mrtav ja ću razumjeti isto kao što razumijem kada sam živ.”** Da bi mogli dobiti feyz od Evlije, bez obzira bio on živ ili mrtav, mi ga moramo voljeti i poštovati. Kada neuki vide nepomičnog mrtvaca pod zemljom oni misle da je on niži od njih. Kada oni vide turbe, sanduk, kada vide da ih svako obilazi s poštovanjem, i oni, takođe, postaju puni poštovanja. **To znači da se turbe ne gradi za mrtve već da živi budu učtivi, i edebli, i da se okoriste od Evlije.** Alimi ehli sunneta su rekli da je

haram graditi turbe na grobu sa namjerom (nijjetom) dekorisanja i hvalisanja. Ako gradimo turbe sa ciljem da se ne zaboravi to je mekruh. Ali, nije mekruh kada je namjera da zaštitimo mrtvaca od životinja i lopova. Dozvoljeno je i sahraniti mrtvaca u turbe koje je prethodno sagrađeno. **Resulullah sallallahu alejhi ve sellem je podigao kabur svoga sina Ibrahima za pedalj iznad zemlje i omalterisao ga.** On je, kad je jednoga dana prolazio pored Ibrahimovog mezara, vidio da je jedan dio otkriven. On ga je pokrio. Ovo je napisano u knjizi **Hulasa**. Nijedan od Alima islama nije nikada povezo turbeta sa idolima. Oni koji su o tome najprekomjernije pisali su rekli da ih je haram graditi. Osim vehabija, nijedan Alim nije nikada rekao ništa loše niti je klevetao one koji zijarete (posjećuju) turbe i čine tevessul Evlija. Na dvije stotine četrdeset drugoj (242.) stranici vehabijske knjige **Feth-ul-medžid** piše, "*Ibn-i Hadžer-i Mekki piše u njegovoj knjizi Zevadžir da je gradnja kubbeta na grobu veliki grijeh. Muslimanskim vladarima i guvernerima je je vadžib rušiti ova Kubbeta. Prvo treba srušiti kubbe imama Šafi'ije.*" Međutim činjenice su potpuno suprotne ovoj njihovoj tvrdnji. Ibn Hadžer-i Mekki, rahmetullahi alejh, **nije** rekao u njegovoj knjizi **Zevadžir**, "Građenje kubbeta na mezaru je veliki grijeh," kako je navedeno u citatu. On je rekao, "**U umumi grobljima** (tj. u zajedničkim grobljima, u narodnim grobljima, u grobljima koja nisu privatna groblja) **i u vakufskim grobljima se turbeta trebaju srušiti zato što ona zauzimaju preveliki prostor i onemogućuju da se na tom prostoru ukopavaju i drugi muslimani.**" **On nije rekao da je građenje turbeta i njihov zijaret haram i kufr.** Ova kleveta protiv hazreti Ibn-Hadžer-i-Mekkija je još jedan jasan dokaz koji pokazuje da vehabije -- koje se ne stide da promjene i iskrive značenja ajeti kerimima i hadisi šerifima i naprave pogrešna tumačenja -- takođe pokušavaju i da prevare muslimane na taj način što mijenjaju, i pogrešno citiraju podatke iz knjiga Alima ehli sunneta, rahmetullahi teala alehim edžma'in.

Hazreti Ibn Hadžer-i Mekki rahmetullahi alejh ovako piše na stotinu dvadeset petoj (125.) stranici njegove knjige **Fetava-i fikhijje**, "Kod turbeta Pejgambera (množina) je sahih (ispravno, dozvoljeno) klanjati namaz. To čak nije ni mekruh. Pejgamberi su živi u njihovim grobovima. Ali, njihovi životi su u svakom pogledu drukčiji od naših. Oni ne moraju ni jesti ni piti ni ibadetiti. Njihov život je sličan životu meleka. Oni ibadete da osjete slast ibadeta. Jer, njihove mušahede (njihova osjećanja, spoznavanja) džena-b-i Hakka (Allaha dželle-šanuhu) su bolja u zagrobnom životu nego u dunjalučkom."

Tahir Muhammed Sulejman Maliki, alim islama iz Sudana, ovako piše u njegovoj knjizi **Zahiretul-fikhil-kubra**, "Šejh Avdi je rekao da je dozvoljeno sagrađiti turbe na mezaru ako se ispune sljedeći uslovi: Mjesto gdje se nalazi grob mrtvog mora biti njegova imovina. U turbetu se ne smije raditi ništa što je fesad i bid'at. Turbe ne smije biti predmet zabave i hvalisanja. Turbe mora biti sagrađeno sa nijjetom da označi kabur Evlije. Ibn Tejmijine pokvarene riječi nemaju nikakve vrijednosti.

Alimi ehli sunneta su napisali puno knjiga u kojima su opovrgli vehabizam. Od tih knjiga mi ovdje navodimo naslove od četrdeset knjiga sa imenima njihovih autora:

1 - Vrlo cijenjena knjiga koja se zove **Fetva** koju je napisao Muhammed ibni Sulejman rahmetullahi alejh, jedan od alima šafi'i mezheba iz Medine munevvere.

2 - Knjiga koja se zove **Eddurerussenijje firreddi alel-vehhabijje** koju je napisao Reis-ul-ulema Mekke mukerreme Ahmed Zejni Dahlan Šafi'i. Kopija ove knjige se nalazi u Gradskoj biblioteci u Istanbulu pod brojem 1079. Knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

3 - Knjiga koja se zove **Risalet-us-sunnijjin firreddi alel-mubtedi'in**. Ovu knjigu je napisao Mustafa Kirimi rahmetullahi alejh. Ona se nalazi u Gradskoj biblioteci pod brojem 992.

4 - Knjigu pod naslovom **Minhat-ul-vehbijje** je napisao Davud bin Sulejman Bagdadi rahmetullahi alejh koji je u knjizi **Mundžid** registrovan pod imenom Halidi. Knjiga **Mundžid** se nalazi u Gradskoj biblioteci pod brojem 292. Ovu knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

5 - Muhammed Ebu Zuhre u njegovoj knjizi **Tarih-ul-mezahib-il-islamijje** detaljno objašnjava činjenicu da su vehabije ehli bid'at (inovatori, heretici, otpadnici).

6 - Allame Ibni Abidin rahmetullahi teala alejh ovako piše na tri stotine devetoj (309.) stranici trećeg toma njegovog objašnjenja (hašijeta) knjige **Durr-ul-muhtar**, "Nemezheblije nazivaju sebe muslimanima a one koji nemaju njihovo vjerovanje (i'tikad) mušricima, odnosno kafirima. Oni kažu da ubijanje muslimana ehl-i-sunneta i njihovih alima donosi sevab. Pripadnici ehli sunneta su 1233. godine po Hidžri pobijedili nemezheblije koje su postale žalosne i bijedne." Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je napravila fotokopiju gore navedenog teksta. Ona ga je objavila pod imenom **Kitab-ul-ejman**.

7 - Muftija od Zebida, Sejjid Abdurrahman rahmetullahi teala alejh je rekao, "Da bi opovrgao one koji su napustili ehli sunnet (vehabije) i pokazao da su oni jeretici biće dovoljno da samo navedem sljedeći hadisi šerif. Naš Pejgamber sallallahu alejhi ve sellem je rekao, '**U istočnoj Arabiji će se pojaviti izvjesni ljudi. Oni će učiti Kur'ani kerim. Ali, Kur'ani kerim neće ići dalje od njihovih grla. Oni će izlaziti iz islama kao što strelica napušta luk. Njihova lica će uvijek biti obrijana.**' Najvažnija dužnost većine njih je da briju glavu. Oni briju lice a na bradi imaju tanku i zašiljenu bradicu. Ovaj hadisi šerif nam govori da su oni napustili Pravi put."

8 - U knjigama **Essejf-us-sakil** i **Makalat**, koje je napisao Zahid-ul-Kevseri rahmetullahi teala alejh, Ibni Tejmijjine i Ibni Kajjimore ideje su objašnjene i pobijene.

9 - Knjiga **Vehhabilere reddijje** (Pobijanje vehabija), koju je napisao devedeset šesti (96.) šejh-ul-islam sejjid Muhammed Atallah-efendi, je čuvena.

10 - Knjiga **Muslimana nasihat** (tj. **Savjet muslimanu**, (je prevedena i na bosanski jezik), je na turskom jeziku. (Knjiga Savjet muslimanu se nalazi ovdje <http://www.praviput.com/knjige/advice/index.html>) U njoj su dati odgovori iz knjiga alima islama na citate koji su izvađeni iz **vehabijske knjige Feth-ul-medžid**. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1970. godine pripremila prvo izdanje ove knjige. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi je ovu knjigu takođe prevela i na engleski jezik.

11 - Knjiga **Ševahid-ul-hak** pobija Ibni Tejmijju jakim dokazima. Nju je napisao Jusuf Nebhani rahmetullahi teala alejh. Dio teksta koji je na arapskom jeziku ove cijenjene knjige je 1972. godine odštampan u knjizi pod naslovom **Ulema-i muslimin**. Dio prijevoda njenog teksta je 1972. godine dodan na kraj knjige **Ashab-i kiram** pod imenom **Jusuf Nebhani** broj 253. Knjiga **Ashab-i kiram** je na turskom jeziku. (Njeni izvjesni dijelovi su prevedeni i na bosanski jezik.)

12 - Knjigu **Es-siham-us-saibe** je napisao Jusuf-i Nebhani rahmetullahi teala alejh. Ova knjiga opovrgava nemezheblije i vehabije sa dokazima iz ajeti kerima.

13 - Ahmed Dahlan u njegovim knjigama **Hulasat-ul-kelam** i **El-futuh-at-ul-islamijje** odgovara nemezheblijama sa jakim dokumentima. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je iz prve knjige ofsetom reprodukovala drugi dio.

14 - Imam Subki rahmetullahi teala alejh u njegovoj knjizi pod naslovom **Šifa-us-sikam** pokazao sa dokazima da je dozvoljeno zijaretiti Resulullaha i Evlije i sa njihovim dušama činiti istigase (tj. sa njihovim dušama tražiti pomoć od Allahu dželle-šanuhu). Ovu knjigu je 1318./1900. godine izdala Izdavačka kuća Bulak iz Egipta. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je nekoliko puta ofsetom reprodukovala ovu knjigu.

15 - Šejh Sulejman je Muhammed-bin-Abdulvehhabov brat. On je jedan od Alima ehli sunneta. Kada je vidio da je njegov brat Muhammed započeo jedan nov i zao put on je napisao odgovore na njegove pokvarene knjige. Od ovih njegovih opovrgavanja, knjiga **Sevaik-ul ilahijje fir-redd-i alel-vehhabijje**, je izdata 1306. godine. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1395./1975. godine ofsetom reprodukovala ovu knjigu.

16 - Kadija iz Haleba, alim šafi'i mezheba, Muhammed bin Ali Zemlikani rahmetullahi teala alejh je dokazao u njegovoj knjizi **Durret-ul-madijje firreddi-ala-ibni Tejmijje** da je dozvoljeno činiti istigase sa grobovima Pejgambera (to jest, tražiti pomoć od Allaha dželle-šanuhu sa grobovima Pejgambera, tj. uzimajući ih kao vasitu ili vesile, posrednike).

17 - Rumeli Kadija-askeri Ehi-zade Abdulhalim bin Muhammed rahmetullahi teala alejh dokazuje u njegovoj knjizi **Fi-isbat-il-keramati-lil-Evlija halelhajat ve ba'delmemat** da Evlije i nakon njihove smrti posjeduju keramete. On je preselio na ahiret 1013. po Hidžri.

18 - Knjiga **El-akaidussahiha fi terdid-il-vehhabijje** koju je napisao Hasen Džan Faruki dokazuje da vehabije iznutra ruše i razaraju islam. Knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

19 - Veliki alim i Velijji kamil sejjid Abdulhakim-efendi rahmetullahi teala alejh ovako opovrgava vehabije u njegovoj knjizi **Keškul**: Milioni zaljubljenika (ašiklija) koji su bili posjednici kešfova i šuhuda su zijaretili Fahr-i-alema sallallahu alejhi ve sellem i dobijali od Allaha dželle-šanuhu bezbrojne ni'mete. Umjesto da navodimo razne primjere biće dovoljno da pročitamo početak čuvene kaside koju je napisao hazreti imam-ul-eimme i siradž-ul-umme Ebu Hanife Nu'man bin Sabit kada je zijaretio Pejgambera sallallahu alejhi ve sellem. On piše, "O Sejjidu svih sejjida! Ja sam ovdje došao radi tebe. Molim te budi razi (zadovoljan) sa mnom. Moje zaklanjanje za tebe je moja odbrana!"

20 - Knjiga **Sebil-un-nedžat** je na arapskom jeziku. Ona odgovara na pokvarena i iskrivljena vjerovanja vehabija i sa dokazima ih opovrgava. Ova knjiga je 1394. godine prvi put štampana u Indiji. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

21 - Knjiga **El-mesail-ul-muntehabe** je na arapskom jeziku. Ona nam iznosi pokvarena i iskrivljena vjerovanja koja vehabije nastoje da rašire među omladinom i dokumentovano ih pobija. Ona je prvo objavljena 1391. godine u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je i ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

22 - Knjiga **El habl-ul-metin** je na arapskom jeziku. Ona nam govori da moramo slijediti jedan od četiri postojeća mezheba, objašnjava keramet i kako se možemo možemo okoristiti (istifade) sa dušama Evlija rahmetullahi teala alejhim edžma'in. Ova knjiga je prvo izdata u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je i ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

23 - Knjigu **Fetva-jil-haremejn** je napisao Ahmed Riza han Berilevi rahmetullahi teala alejh jedan od velikih alima Indije. Ova knjiga dokumentovano odgovara vehabijama i svim drugim nemezheblijama. Ona nam takođe i detaljno objašnjava organizaciju, koja se zove **Nudvet-ul'ulema**, koja nanosi islamu štetu i koja je smještena u gradu Luknov u Indiji. Ova knjiga, koja je 1317./1898 godine napisana na arapskom jeziku, je objavljena u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu 1397./1977. godine ofsetom reprodukovala.

24 - Knjiga **El medaridž-us-senijje firreddi alel-vehhabijje-ji Hindijje** odgovara vehabijama i na urdu i na arapskom jeziku. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je i ovu knjigu 1994. godine ofsetom reprodukovala.

25 - Knjiga **Tarik-un-nedžat**, koju je napisao Muhammed Hassan Džan Faruki, je izdata 1931. godine u gradu koji se zove Sind Hajdarbad. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1994. godine ofsetom reprodukovala ovu knjigu i na arapskom i na urdu jeziku.

26 - Sun'ullah Halebi rahmetullahi teala alejh je jedan od alima Mekke mukerreme. On je u njegovoj knjizi **Sejfullah ala men kezzebe ala Evlijailles** dokazao da Evlije kaddesallahu teala esrarehumul'aziz imaju

keramete i poslije njihove smrti. On je ovu knjigu napisao 1117. godine po Hidžri. U knjizi **Fetavaji Hajrijje**, u poglavlju o kerahetu, piše da su keramet i tevessul dozvoljeni. (Tevessul znači uzimanje nekoga ili nečega kao posrednika u našoj dovi koju činimo Allahu dželle-šanuhu.)

27 - Hazreti Šah Ahmed Sa'íd Dehlevi u njegovoj knjizi **Tahkik-ul-hakkil mubin** odgovara čvrstim dokazima na četrdeset pogrešnih vehabijskih izjava. On piše u četrdesetom odgovoru da je Abdul'Aziz Dehlevi rekao u tefsiru na sure (u tumačenju na sure) **Fatiha**, "Kada se traži nečija pomoć biće haram ako se samo uzdamo u njega i ne pomislimo da je Allah dželle-šanuhu počastio tu osobu sa tim pomaganjem (tj. da Allah dželle-šanuhu pomaže preko te osobe). Dozvoljeno je tražiti nečiju pomoć, ako se -- dok tražimo tu pomoć -- uzdamo **samo** u Allaha dželle-šanuhu i mislimo da **samo** Allah dželle-šanuhu sve stvara preko posrednika (sebeba) i da je ta osoba **samo** jedan od tih Njegovih posrednika (sebeba) i da je ona (ta osoba) počašćena sa Allahovom dželle-šanuhu pomoći. Pejgamberi i Evlije su takođe, ovako misleći, tražili pomoć od drugih. Ovako od nekoga tražiti pomoć, misleći tako, je isto kao i tražiti pomoć od Allaha dželle-šanuhu." On kaže u tefsiru sure **Abese**, "Kada se mrtvac spali duša je ostavljena bez mjesta. Kada se mrtvac zakopa duši se dodijeli mjesto. Mi se iz ovoga razloga možemo okoristiti sa zakopanim Evlijama i drugim Salihima (dobrim muslimanima). Ovako je takođe moguće i mrtvom pomoći. To nije slučaj sa mrtvim koji je spaljen." Hazreti Abdulkhak Dehlevi piše u prijevodu **Miškata**, "Najveća broj šejhova (mešajih-i izam) i alima fikha su rekli da je dozvoljeno tražiti pomoć od Pejgambera (mn.) i Evlija i nakon njihove smrti. Posjednici kešfa (otkrovenja) i kemala (savršenstva) su rekli da je to tačno. Mnogi od njih su se postigli viši nivo dobijanjem fejza od duša. Oni koji su se ovako uzdigli se nazivaju **Uvejsi**. Imam Šafija (Šafi'i) je rekao da je kabur imam-i-Musa-Kazima terijak (tj. čuveni lijek) za uslišavanje njegovih dova i da je to on često iskusio. Imam-i Gazali je rekao da onaj, kojme je dato da bude sebeb za tevessul i fejz, može biti sebeb za tevessul i fejz i nakon njegove smrti. Jedan od velikana mešajih kiram (mešajih-i kiram) je rekao da je vidio da četiri velike Velije imaju tesarruf (tj. da imaju moć, uticaj, da imaju djelotvornost) i nakon njihove smrti isto onako kao što su ga imali i kada su bile žive. Dvojica od ovih Velija su hazreti Ma'ruf-i Kerhi i hazreti Abdulkadir-i Gejlani. Ahmed bin Zerruk, jedan od alima i velikih Evlija sa zapada, je rekao, "Hazreti Ebul'Abbas-i Hadremime me je jednom upitao, 'Šta misliš, pomaže li Evlija više kada je živ ili kada je mrtav?' Ja sam mu odgovorio, 'Svako kaže (da više pomaže) živ, a ja kažem da više pomaže mrtav.' On je rekao, 'U pravu si! Jer, on je, kada je živ, među ljudima, a kada je mrtav u Hakkovom huzuru (odnosno, sa Allahom dželle-šanuhu).' " Ahmed bin Ukbe Hadremi je veliki Evlija. Njegova biografija je napisana u knjizi **Džami'u keramat-il-Evlija** pod imenom Demirdaš. On jasno objašnjava sa ajeti kerimima i hadisi šerifima da ljudska duša ne umire kada čovjek umre. On dodaje da je duša svjesna, da prepoznaje posjetioce i da zna šta oni rade. Duše, ruhovi Kamila (savršenih muršida) i Evlija kaddesallahu teala esrarehumul'aziz su na visokom stepenu i kada su mrtvi isto onako kao i kada su

bili živi. One su (tj. duše su) duhovno (ma'nevi) bliže Allahu dželle-šanuhu. Evlije ispoljavaju keramete i dok su na dunjaluku i poslije njihove smrti. Jer, duša je keramet sahibija (tj. duša je ta koja čini keramete a ne tijelo). Duša ne umire kada čovjek umre. Samo što Allah dželle-šanuhu stvara i čini keramete. Sve se dešava samo sa sa Njegovim kudretom, sa Njegovom moći. U poređenju sa Allahovim dželle-šanuhu kudretom (moći) (je sve nula i) niko nije ništa, (bez obzira bio on) živ ili mrtav. (Niko ne može ništa učiniti. Samo Allah dželle-šanuhu **sam** sve čini.) Zato, nije začuđujuće da Allah dželle-šanuhu šalje usluge (ihsan) sa posredstvom (vasitom), preko onih koje On voli. Mi uvijek možemo vidjeti da Allah dželle-šanuhu sve stvara i daje sa posredstvom (vasitom) onih koji su živi. Čovjek ne može ništa stvoriti, ni kad je živ ni kad je mrtav. On samo može biti sebeb i vasita (tj. posrednik) za Allahovo dželle-šanuhu stvaranje.

Hazreti mevlana Abdulhakim Sijalkuti ovako piše u njegovoj knjizi **Zad-ul-lebib** na osnovu citata koje uzima iz Abdulhak-Dehlevijeve knjige **Ešī'at-ul-leme'at**, "Puno svijeta ne vjeruje u činjenicu da se možemo okoristiti posredstvom mrtvih (ehli kabr) i dobiti pomoć (istifade). Oni kažu da je cilj posjete kabura da mrtvim proučimo nešto i da im učinimo dovu. Većina velikana tesavvufa i alima fikha je rekla da je iskušena pomoć onih koji su u kaburu. Ovo isto su, takođe, jednoglasno, rekle i Evlije koje posjeduju kešf. U stvari, mnogi su kazali da su dobijanjem fejza od duša (duhovno) uznapredovali. Oni se zovu **Uvejsi**." Nakon ovog, hazreti Sijalkuti je dodao, "Ja ne razumijem šta su naumili oni koji kažu da mrtvi ne mogu pomoći. Ko čini dovu on traži od Allaha dželle-šanuhu. On stavlja Allahovog dželle-šanuhu dragog roba kao posrednika (kao vasitu) da mu dova bude kabul. On kaže, 'Ja Rabbi! Daj mi radi hatra i hurmeta (tj. ljubavi i poštovanja) ovog Tvog roba kojem si Ti dao obilan ihsan'. Ili, pozivajući Allahovog dželle-šanuhu roba za kog vjeruje da ga Allah dželle-šanuhu puno voli, kaže, 'O Allahov Velija, učini mi šefa'at (tj. posreduj za mene, založi se za mene)! Učini za mene dovu! Budi vasita (posrednik) da mi Allah dželle-šanuhu ispuni želju!' Samo Allah dželle-šanuhu sam sve stvara i samo od Njega sve tražimo. Velija je samo posrednik i sredstvo (vesile i sebeb). Evlija je takođe prolazan. On će takođe nestati. On ne može ništa dati (sam od sebe). On nema ni kuvveta (snage) ni tesarrufa (moći) da išta učini. **Kada bi bilo širk ovako reći ili vjerovati ili vjerovati nekome drugom pored Allaha dželle-šanuhu onda bi bilo takođe zabranjeno tražiti i od živih dovu ili nešto drugo. U našoj vjeri nije zabranjeno tražiti dovu ili nešto drugo od živih. Naprotiv, rečeno je da je mustehab. To je uvijek bilo uobičajeno.** Ako oni koji ovo ne vjeruju misle da kažu da nakon smrti ne postoji keramet, oni će ovu svoju pretpostavku morati dokazati. Tačno je da su neke Evlije, nakon njihove smrti, uzdignute do alem-i kudsā. Oni su zaboravile na sve u Allahovom dželle-šanuhu prisustvu (huzur-i ilahi). One, Evlije, su nesvjesne i dunjaluka i svega šta se dešava na dunjaluku. One ne čuju dove. One neće biti ni sebeb ni vasita ni za šta. Ovakve medžzub (zanesene, ushićene) Evlije takođe postoje i na dunjaluku. Ako neko ne vjeruje u keramet to ne mijenja stvar. On ne može dokazati svoju pretpostavku. Kur'ani kerim, hadisi šerifi i događaji koji su se

desili i koji su (iskušeni i) viđeni i stoljećima poznati pokazuju da oni nisu u pravu. Ako neki džahil (neka vjerska neznalica) ne očekuje nešto od Allaha dželle-šanuhu već kaže da Evlija radi i daje i stvara, i ako on, ovako misleći, traži od njega nešto, to mu treba zabraniti i čak ga treba kazniti. Ali, ovakvom tvrdnjom ne možemo blatiti i kaljati i klevetati alime islama i arife pošto je Resulullah sallallahu alejhi ve sellem zijaretio kaburove i mrtve i nazivao im selam. [**arif**=alim islama koji je ekspert u vjerskom znanju i koji zna ma'rifet tesavvufa putem srčanog kešfa i koji zna Allahovu dželle-šanuhu veličinu i Njegove sifate.] On nam nije nikada zabranio da nešto tražimo od mevta (mrtvaca). Ovisno od hallova (stanja) posjetilaca i onih koje posjećujemo, mi nekima učimo dovu a od nekih tražimo pomoć. Svaki musliman zna da su Pejgamberi salevatullahi teala alejhim edžma'in živi u njihovim kaburima. Ovo niko ne može poricati. Međutim, mi smo čuli o onima koji ne vjeruju u činjenicu da Evlije mogu pomoći iz svojih grobova, kaburova kao i to da ne vjeruju da se od njih može zatražiti pomoć."

Abdulhak Dehlevi kaže u svojoj knjizi **Džezb-ul-kulub**, "Ibni Ebi Šejbe nam prenosi: U hazreti Omerovo vrijeme je u Medini bila velika suša. Neko je otišao kod Resulullahovog alejhisselam groba (Kabr-i Nebevi) i rekao, 'O Resulullah! Učini dovu da padne kiša inače će tvoj ummet biti uništen!' Resulullah sallallahu alejhi ve sellem mu se pojavio snu, i rekao, 'Idi i od Omera traži muštuluk, pašće kiša.' Ibni Dževzi kaže, 'U Medini je bila velika suša. Ashabi su otišli hazreti Aiši i zamolili je da im pomogne. Ona im je rekla da naprave rupu na plafonu Resulullahovog turbeta. Oni su tako i učinili. Pala je velika kiša. Kabr-i šerif je bio sav mokar.' " Ova dva izvještaja su dokaz da su Ashabi kiram tražili pomoć od kabra. Čak im je i hazreti Aiša radijallahu anha, koja je bila mudžtehid, naredila da traže pomoć od kabura. Resulullah sallallahu alejhi ve sellem je dao osobi, koja je tražila pomoć od njegovog kabra, vesele vijesti da će pasti kiša. Iz ovog razloga, ne vjerovati da se od Resulullahovog kabra može tražiti pomoć, znači poricati idžma' Ashaba kiram. Kako piše u knjizi **Hisn-ul-hasin** [koju je napisao Ibni Džezeri (Šemseddin Muhammed bin Muhammed bin Ali), alim šafi'i mezheba, rođen 751./1350, preselio na ahiret 833./1429.] Resulullah sallallahu alejhi ve sellem je rekao, "**Ko je izgubio životinju treba da kaže, 'O Allahovi robovi! Pomozite mi! Neka i vama Allah dželle-šanuhu dadne merhamet!'**" U jednom drugom hadisi šerifu se kaže, "**Na mjestu gdje se plašimo trebamo tri puta reći, 'O Allahovi robovi! Pomozite mi.'**" Ova dova je često iskušena. U drugom hadisi šerifu se kaže, "**Neko ko zbog nečeg ima gubitak treba da uzme abdest i da klanja dva rek'ata namaza! Nakon namaza treba da kaže, 'Ja Rabbi! Od Tebe tražim. Preklinjem Te uzimajući kao posrednika (vesile) Tvoga Pejgambera Muhammeda alejhisselam koji je Tvoj rahmet za sve svjetove (aleme). O Muhammed! Ja te uzimam kao posrednika (vesile) da mi moj Rabb primi (ukabuli) moju želju. Ja Rabbi! Učini ga mojim šefa'atdžijom (posrednikom)!' "**Svaki musliman zove Resulullahu kada kaže u namazu, "**Esselamu alejke ejjuhen-Nebijju!**" Samo ovo je

dovoljno da odgovori onim koji poriču ovu činjenicu. Istovremeno, ovo nam pokazuje i činjenicu da je **Rabita** dozvoljena (džazib). Uspostaviti rabitu sa Evlijama kaddesallahu teala esrarehumul'aziz je slično upotrebi naočara starijoj osobi koja ne vidi dobro. Ajeti kerim, "**Tražite posrednika (vesile)!**" ističe činjenicu da je potrebno tražiti muršid-i kamila (velikog alima) da bi dobili fejš od Allaha dželle-šanuhu.

U knjizi **Tavali' ul-envar** piše, "Kada idete Resulullahu sallallahu teala alejhi ve sellem u posjetu trebate iz svog srca izbaciti dunjalučke misli. Trebate samo od Resulullaha očekivati pomoć. Dunjalučke misli sprečavaju pomoć. Trebate razmišljati o tome kako je on živ u kabru, kako on prepoznaje one koji ga zijarete, kako mu je Allah dželle-šanuhu dozvolio da dadne ono što se od njega traži i kako se samo preko njega može približiti Allahu dželle-šanuhu."

Imam a'zam Ebu Hanife nam u svojoj knjizi **Musned** prenosi vijest koja nam dolazi od Abdullaha ibni Omera, "Kada zijaretimo Kabr-i se'adet, približavamo mu se sa strane koja gleda prema kibli. Leđa okrećemo prema kibli. Okrenućemo se prema kaburu i nazvaćemo selam, '**Esselamu alejke ejjuhen-Nebijju ve rahmetullahi ve berekatuh.**'" Ibni Hadžer Mekki kaže da je bolje (efdalnije), kada zijaretimo, činiti dovu stojeći nego sjedeći. Ruknuddin Ebu Bekr Muhammed Kirmani, hanefi alim fikha je rekao, "Za vrijeme zijareta ćemo preklopiti desnu ruku preko lijeve, isto kao u namazu." Musteheb je biti od šebaka (rešetki) udaljen četiri zra' (dva metra). Ovdje se završava prijevod iz knjige **Tahkik-ul-hakkil mubin**. Ovo nije Šemsuddin Muhammed Kirmani koji je preselio na ahiret 786./1384.

28 - Vehabijska knjiga Feth-ul-medžid piše na 66., 107. i 386. stranici *da je u svakoj prilici potrebno učiniti idžtihad*. Na 387. i 390. stranici piše *da oni koji slijede (čine taklid) mezheb moraju da znaju delile (dokaze) svog mezheba i da postaju mušrici ako ih ne znaju*. Knjiga sama sebi kontradiktira na 432. stranici i kaže *da džahili ne mogu činiti idžtihad*. Na 78., 167., 183., 503. i 504. stranici piše *da onaj ko od mrtvac (mejjita) traži šefa'at postaje mušrik (kafir)*. *Takođe je napisano i to da je očekivanje kerameta i fajde (koristi) od mrtvac širk*. Na 115., 140., 173., 179. i 220. stranici ova knjiga piše *da su muslimani obožavali evlije*. Na 133., 134., 136., 139., 140., 484. i 485. stranici piše *da je očekivanje bereketa i koristi (fajde) od kabura širk*. Na 143., 146., 191. i 503. stranici piše *da je traženje dove od mrtvac (mejjita) širk*. Na 169., 179., 416. i 503. stranici piše *da mrtvac ništa ne osjeća i ne čuje*. Na 222., 223., 234., 247., 274. i 486. stranici piše *da je posjećivanje kaburova evlija, i dobijanje od njih fajde (koristi), širk*. Na 181. i 211. stranici piše *da je traženje šefa'ata pripisivanje šerika (ortaka, druga) Allahu dželle-šanuhu*. Na 258., 259. i 260. stranici piše *da je zabranjeno približavati se Resulullahovom Hudžre-i se'adetu da bi mu nazvali selam*. Na 486. stranici piše *da su ashabi kiram radijallahu teala alejhim edžma'in činili dovu okrenuvši leđa Resulullahovom kabru*.

Alimi ehli sunneta su nekoliko stotina godina, prije nego što su se vehabije i pojavile, odgovorili na ove njihove izmišljene laži i krivotvorine. Ovdje

navodimo imena knjiga koje u sebi sadrže odgovore na njih i koje su postale čuvene među učenim ljudima. One su: Knjiga **Šifa** koju je napisao hazreti kadi Ijad; knjiga **Ettergib vet-terbih** koju je napisao alim hadisa Abdul'azim Munziri; knjiga **Miškāt-ul-Mesabih** koju je napisao Velijuddin Tebrizi; knjiga **Mevahib-ul-ledunnijje** koju je napisao imam Kastalani; knjiga **Džami'us-sagir** koju je napisao imam Sujuti; knjiga **Eljevakit-vel-dževahir** koju je napisao Abdul-Vehhab Ša'rani; knjiga **Hulasat-ul-vefa** koju je napisao imam Semhudi; knjiga **Džem'ul-esrar** koju je napisao Abdulgani Nablusi; knjiga **Takrib-ul-usul** koju je napisao sejjid Ahmed Dahlan; knjiga **Metalib** koju je napisao Fahrudin Razi; knjiga **Tuhfet-uz-zuvvar** koju je napisao Ibni Hadžer Mekki; knjiga **Feth-ul-bari** koju je napisao Ibni Hadžer Askalani; knjiga **Šerh-i šifa** koju je napisao Šihabuddin Haffadži; knjiga **Mensek** koju je napisao allame Halil Maliki; knjiga **Šerh-ul-mevahib** koju je napisao Muhammed Zerkani Maliki; knjiga **Šerh-i šemail** koju je napisao imam Munavi; knjiga **Nukul-uš-šer'ijje firreddi alelvehhabijje** koju je napisao Mustafa Šatti Hanbeli; knjiga **Nešr-ul-mehasin** koju je napisao Abdullah Jafi'i; knjiga **Šehr-ul-ihja** koju je napisao sejjid Murteda Hanefi; knjiga **Se'adet-i darejn** koju je napisao Jusuf Nebhani; knjiga **Mesalik-ul-hunefa** koju je napisao imam Kastalani; knjiga **Kitab-uz-zuhd** koju je napisao imam Ahmed; knjiga **Hilje-tul-Evlija** koju je napisao Ebu Muhammed Halil; knjiga **Safvet-us-safve** koju je napisao Ibni Dževzi; knjiga **Keramet-ul Evlija** koju je napisao Lalkai; knjige **Fetva-i hadisijje** i **El-dževher-ulmunzam** koje je napisao Ibni Hadžer Mekki; knjiga **Misbah-uz-zulam** koju je napisao allame Ebu Abdullah Maliki; knjiga **Misbah-uz-zulam** koju je napisao Kila'i; knjiga **Bugjet-ul-ahkam** koju je napisao Nureddin Ali Šafi'i; knjiga **Hudžet-ullahi alel-alemin** koju je napisao Jusuf Nebhani; knjiga **El-intisar lil-Evlija-il-ebrar** koju je napisao Tahir Sunbul-efendija; knjiga **Dževahir-ul-akdejn** koju je napisao Nureddin Ali Semhudi; knjiga **Nefehat-i Šazilijje** koju je napisao Hasen Advi Misri; knjige **Edžvibet-ul-merdijje** i **Bahr-ul-mevrud** koje je napisao Abdulvehhab Sa'rani; knjige **Ber'ul-eskam** i **Lem'u-berk-il-makamat** koje je napisao Mustafa Bekri; knjiga **Kešf-un-nur** koju je napisao Abdulgani Nablusi; knjiga **Šerh-i Hizb-il bahr** koju je napisao Ahmed Zerruk Maliki; knjiga **Džila-uz-zulam firreddi alen Nedždilleziedallel-avam** koju je napisao allame sejjid Alevi; knjiga **Sejf-ul-Džebbar** koju je napisao Fadl-i Resul Bedajin; knjiga **Tarih-i Vehhabijjan** koju je napisao Ejjub Sabri paša na turskom jeziku koja je 1296. godine štampana u Istanbulu.

Kada posjećujemo nečiji mezar, duša onog koji leži u kaburu se odražava na dušu posjetioca, kao u ogledalu. Ako je duša posjetioca na višijem nivou, njegovo srce se počne sikirati (nelagodno osjećati), postane uznemireno i oštetiti se. U početku islama je iz ovog razloga bilo zabranjeno posjećivati kabur. Kasnije je postalo dozvoljeno posjećivati kabur (grob), kada je bilo i mrtvih muslimana. Hadis, "**Onome ko posjeti moj kabur je isto kao da me je posjetio i dok sam bio živ**" nam naređuje da posjećujemo Resulullahov alejhisselam blagoslovljeni grob (Hudžre-i se'adet) i da se njime okoristimo. Oni

koji su ga posjećivali (Resulullaha) dok je bio živ bi od njega vraćali sa puno fajde (koristi). Ovaj hadisi šerif nas informiše da će se i oni koji zijarete njegov mubarek kabur ovako vratiti.

Veliki alimi islama kao što su Abdulkadir-i Gejlani, Muhjiddin-i Arabi, Takijjuddin-i Ali Subki, Ahmed ibni Hadžer-i Mekki i Abdulgani Nablusi rahimehumullah su davno dokazima pokazali, prije nego što su se vehabije i pojavile, da je džaz (dozvoljeno) posjećivati kaburove (mezareve) Evlija, činiti im tevessul (okoristiti se upotrebljavajući ih kao posrednike) i moliti (tražiti) za Allahov teala ʔfv (uslugu, oprost) i merhamet (milost). Hazreti Jusuf Nebhani u svojoj knjizi **Ševahid-ul-hak** citira duge izvode i dokaze iz knjiga uzvišenih alima rahmetullahi teala alejhim edžmaʔin i tako ponižava vehabije. Pedeset stranica ove knjige, koja je na arapskom jeziku, je 1393./1972. godine odštampano i dodato knjizi **Ulema-ul-muslimin (Ulema-ul-muslimin ve-l-vehhabijjun)**. Jedan drugi dio ove knjige je preveden na turski jezik i dodan našoj knjizi na turskom jeziku **Faideli Bilgiler** pod naslovom **Dogruya inan, Bolucuye aldanma** (i našoj knjizi na engleskom jeziku koja se zove **The Religion Reformers in Islam** -- koja je djelomično prevedena na bosanski jezik pod naslovom **Vjerski reformatori u islamu**). Pametna omladina, koja ga pročita, će odmah shvatiti da su vehabije neiskrene, na putu dalaleta i vrlo glupi.

Hazreti Alauddin-i Attar-kuddise sirruh-piše u svojoj knjizi **Rešehat**, "Onaj ko posjeti mezar Evlije rahmetullahi teala alejhim edžmaʔin se okoristi direktno proporcionalno koliko je shvatio veliku osobu koja leži u kaburu i proporcionalno količini tevedždžuha (lijepih misli koje je usmjerio) prema Veliji to jest, direktno proporcionalno koliko je uz njega priljubio svoje srce. Iako zijaret kabra ima puno koristi daljina ne pravi prepreku onome ko može učiniti tevedždžuh duši Evlije. Behaiddin-i Buhari naređuje [onim koji su u stanju da Allahu dželle-šanuhu direktno učine tevedždžuh] da direktno učine tevedždžuh (okrenu se prema, priljube svoje srce) Haku teala. Kada posjećujemo kaburove Evlija trebamo zaniijetiti da činimo tevedždžuh prema Allahu dželle-šanuhu. Ruh Velije treba da bude posrednik (vesile) za potpuni tevedždžuh prema Allahu dželle-šanuhu. Isto tako trebamo Allahu dželle-šanuhu učiniti tevedždžuh dok smo skromni prema drugim ljudskim bićima. Zato što je skromnost prema ljudskim bićima, radi Allaha teala, makbul (kabal, magbul, cijenjena, usvojena, primljena, uslišana)."

Da bi, čineći tevedždžuh Allahu dželle-šanuhu, dobili feyz-i ilahi, koji konstantno, svakog momenta teče, srce mora biti očišćeno od gafleta (nesvjesnosti, nehaja, nemara, indolencije) i dunjalučkih interesa. Srce koje nije ovakvo, i koje je pocrnjelo od kufra, bidʔata i grijeha ne može ni Allahu dželle-šanuhu učiniti tevedždžuh ni dobiti feyz-i ilahi. Ovakvi ljudi trebaju da slijede hadisi šerif, "**Lajeseʔuni...**", trebaju da nađu muršid-i kamila ve mukemmila (velikog alima) odnosno pravog Resulullahovog nasljednika (varisa) koji je stekao Allahov teala feyz, da edebli sjede u njegovom prisustvu i da dobiju dio feyz-i ilahi koji dolazi u njegovo srce. Kada ne možemo naći pravog muršida moramo se

dobro čuvati da ne slijedimo i da nas ne prevare lažni šejhovi i tarikadžije koji nisu u stanju da razdvoje iman od kufra.

Hazreti Abdullah-i Dehlevi piše u svom osmom pismu, "Učinite tevedždžuh duši ovog fakira! Ili, otidite kod mezara Mirze Mazher-i Džan-i Džana i učinite tevedždžuh njegovom ruhu! Allahov teala fejz se može dobiti čineći njemu tevedždžuh. On je korisniji od hiljada ljudi našeg vremena." Na pedeset osmoj stranici knjige **Makamat-i Mazherijje** piše, "Zijaretite mezareve Evlija i preklinjite ih da vam daju fejz! Proučite **Fatih** i Salavat i pošaljite njihove sevabe njihovim mubarek dušama. Uzmite ih kao posrednike (vesile) da dobijete Allahovo teala zadovoljstvo (rizaluk) što je i zahir (jasan, vidljiv) i batin (sakriveni) put se'adeta (sreće). Međutim, vrlo je teško dobiti fejz od srca Evlija bez čišćenja srca (činjenja kalbi tasfije). Hadže Behaiddin-i Buhari kaddesallahu teala sirrehul'aziz je zato rekao da je bolje tražiti direktno od Allaha teala a ne kroz srca Evlija.

Vehabije i izvjesni vjerski ljudi, koje su vehabije prevarile, kažu da je bid'at učiti mevlid (mevlud). Pored toga što je napisao knjigu, kao dokument i kao odgovor njima po ovom pitanju, hazreti Ahmed Sa'id-i Faruki dokazuje u trideset sedmom pismu u knjizi **Mektubat-i Ahmedijje** da je dozvoljeno učiti mevlid i da donosi puno sevaba što je takođe dokazano i na dvije stotine trideset trećoj stranici knjige **Hudždžet-ullahi alel'alemin fi mu'džizat'i Sejjid-il-Murselin** koju je napisao Jusuf-i Nebhani kaddesallahu teala sirrehul'aziz, na kraju knjige **El-besair li-munkirit-tevessul-i bi'ehlil-mekabir**, u knjizi **En-ni'met-ul-kubra alel-alem fi-mevlid-i sejjid-i veled-i Adem**. Ove tri knjige kao i sljedeće četiri navedene knjige je Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula ofsetom reprodukovala. Mi ne trebamo zabranjivati mevlud već učenje mevluda sa tegannijom (tj. melodično pjevanje kao kad pjevamo pjesmu), sjedenje žena i muškaraca zajedno, u istoj prostoriji i gledanje jednih u druge.

29 - U knjizi, **Ette'akkub-ul-mufid** koju je napisao alim iz Damaska, Ebu Hamid bin Merzuk kaddesallahu teala sirrehul'aziz, i u knjizi **Et-tevessul-u bin Nebi ve bis-Salihin** koja je skraćena verzija dva toma knjige pod naslovom **El-beraet-ul-eš'arijjin**, je odgovoreno na Ibni Tejmijjine ideje i ideje Ibni Kajjima i Muhammeda bin Abdulvehheba.

30 - Knjiga **El-fedžr-us-sadik fir-redd-i alel-munkiri-t-tevessul-i vel-havarik** koju je napisao bagdaski alim Džemil Sidki-efendija ponižava vehabije.

31 - Knjiga **Nur-ul-jakin** koju je napisao alim iz Tajlanda hazreti Mustafa bin Ibrahim Sijami. Knjiga je izdata 1345. godine, a Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula ju je 1396./1976. godine ofsetom reprodukovala. Ova knjiga dokumentovano odgovara tajlandskim vehabijama.

32 - Alim iz Indije, Muhammed Abdurrahman Silheti, je u svojoj knjizi **Sejf-ul ebrar-il-meslul...** pokazao čvrstim dokazima da su vehabije u Indiji licemjeri.

33 - Muftija Mahmud Sahib, još jedan alim iz Indije, i u svojoj knjizi **Reddi vehhabi-ji Hindi** odgovara vehabijama i podučava ehli sunnet.

34 - Mevlana Muhammed Kuttu rahmetullahi teala alejh profesor na **Faruk Koledžu** u gradu Kalkuti, republika Kerala, Indija, je dokazima odgovorio vehabijama u svojoj knjizi **Kitab-us-sunni** koja je napisana na malajskom jeziku. Knjiga ima tri toma.

35 - Knjiga **Mizan-uš-šeri'a Burhan-ut-tarika** koju je napisao Muhammed Hilmi-efendi rahmetullahi teala alejh piše o napadima izvjesnih ljudi na alime tesavvufa i onda na svaki od njih, pojedinačno, piše predivan odgovor. Knjiga je na turskom jeziku i u rukopisu je. On je prvo dobio feyz od Zijauddina Gumušhaneli-efendije u Istanbulu, zatim od Hadži Ahmed-efendije iz Sivasu. Hadži Ahmed-efendija je bio halifa Ašik-efendije a Ašik-efendi je bio halifa Halid-i Bagdadija. On je 1334./1916. godine u Mar'ešu preselio na ahiret. Njegove halife, a naročito njegovi sinovi Bahir i Abdurrahman, njegov zet Vehbi i autor ove knjige, Muhammed Nef'i efendi su nastavili da prosvjećuju (iršad) narod.

36 - Direktor koledža **Medresat-ul-irfan** u gradu Koutiala u državi Mali piše u svojoj knjizi **El-hakaik-ul-islamijje** da su vehabije, koje žive u Africi, razdornici i daje im lijep savjet.

37 - Muderris-i allame i hatib (imam) u Hamada Sultan Džami'i, Muhammed Hamid, detaljno objašnjava hanefi mezheb u svojoj knjizi **Luzum-u ittiba'i mezahib-il-eimme** i dokazuje da je vadžib slijediti (taklid) jedan od četiri mezheba. Ova knjiga je napisana 1388./1968. godine a 1984. godine je u Istanbulu ofsetom reprodukovana i stavljena na kraj knjige **Miftah-ul-felah**.

38 - Knjiga **Nefehat-ul-kurb vel-ittisal bi-isbat-it-tesarrufi li-Evlja-illahi teala vel-kerameti ba'del-intikal** je čuvena. Napisao ju je hanefi alim sejjid Ahmed Hamevi.

39 - Ahmed Babe, alim afričke države Gana i direktor Medrese-i vataniije, u svojoj knjizi **Sejf-ul-Hak** dokazima i dokumentima opovrgava vehabije.

40 - Englezi su, sa ciljem da iznutra unište islam, osnovali misionarske organizacije. Ovi misionari su napisali knjige u kojima ponižavaju islam i (prave) alime islama. Englezi stavljaju na ove knjige, koje oni besplatno dijele po islamskim zemljama, imena potplaćenih ljudi, kao tobožnjih autora ovih knjiga. Ehli sunnet alimi su odgovorili na ove knjige i potpuno uništili ovu njihovu podlu taktiku. Habib Alevi bin Alevi Haddad je u svojoj knjizi **Mizbah-ul-enam ve džila-ul-zulam** napisao na njih odgovore. Ova knjiga je 1216. godine po Hidžri napisana, a 1325. godine u Istanbulu štampana. Tu je takođe i knjiga **Dževazut-tevessul**, Ahmeda bin Zejni Dahlana. Nju je Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula 1416./1995. godine po drugi put odštampana sa ciljem da je rasprostrani po cijelom svijetu.

[Jedan musliman iz Istanbula je 1381. godine po Hidžri otišao na hadž. On je pred Hudžre-i seadetom ovako činio dovu, "O Resulullah, ja sam pun grijeha. Molim te, budi mi šefa'atdžija!" Jedan crnac, vehabija, mu je prišao, zgrabio ga za jaku, i unijeo mu se u lice, i rekao, "On je mrtav. On ništa ne čuje." Musliman, sunija, mu je proučio stotinu pedeset i četvrti ajeti kerim sure **Bekare**, čije značenje glasi, "**I ne recite za one koji na Allahovom putu**

poginuli: 'Mrtvi su!' Ne oni su živi, ali vi to ne razumijete", i rekao, "Kako se usuđuješ reći da je (Prvak svijeta i) najviši od svih ljudskih bića mrtav?]

Prva bitka između Mekanlija i vehabija se odigrala 1205./1791. godine.

U to vrijeme je osmanlijska vojska ratovala protiv spoljašnjih neprijatelja. Pored toga, i u državi je bio nered. [Iako smo više godina imali mir s Francuzima, Napoleon Bonaparta je 1213./1799. godine napao na Egipat sa pedeset hiljada vojnika. U pomorskim i kopnenim bitkama je neprijatelj bio odbijen iz Egipta. Rusiji je 1221. godine najavljen rat jer je ona napala naše granice. Engleska mornarica je ušla kroz Dardanele u našu zemlju i došla do Jedikule. Svi činovnici, vojnici i civili su, Pod vođstvom sultana Selima-hana III, u roku od tri dana teškom mukom postavili uz obalu preko hiljadu topova, i tako, bez borbe, potukli mornaricu. Rusija je ponudila mir, a onda, 1224. godine, prešavši preko Dunava opet napala. U Bukureštu je 1227. godine nakon dugih borbi potpisan pakt. U državi su, tu i tamo, počeli nicali ireligiozni ljudi koji su mrcvarili narod i otkazivali pokornost državi. Halifa toga vremena, sultan Selim-han III, je istovremeno i trenirao novu vojsku, i gradio i upravljao fabrikama za proizvodnju topova. Kada su janjičari vidjeli novotrenirane vojnike, oni su se pobunili, a naročito oni pod komandom Kabakći Mustafe na bedemima Bosfora. Sultan nije htio da među muslimanima dođe do krvoprolića. Pobuna je, stoga, sve više i više uzimala maha. Napredak je zastao. Selim-han je postao šehid. Mahmud-han Adli II, koji je nakon njega došao na prijestolje, je natjerao ireligiozne na poslušnost i naučio ih kako se treba ponašati. On je 1227. godine sklopio s Rusijom mir.]

Guverner Egipta je 1226. godine dobio sultanovu naredbu (ferman). Mehmed Ali paša je poslao svog sina Tosun pašu sa korpusom vojske u Hidžaz. Ali on nije mogao da uspostavi mir i prijateljstvo. Sve što je od početka poglavlja dovdje napisano je uzeto iz knjiga **Hulasat-ul-Kelam** i **Mir'at-ul-Haremejn**. Nigdje nisu ubačena lična mišljenja. Oni koji traže dokaze o ovim pisanjima, mogu ih naći u pomenutim knjigama, kao takođe i u našoj knjizi na turskom jeziku **Kijamet ve Ahiret** (Sudnji dan i onaj svijet) i **Savjet muslimanu** (koja se nalazi ovdje <http://www.praviput.com/knjige/advice/index.html>).

Osmanlije su sa pravdom i poštovanjem upravljale Mekkom mukerremom i Medinom munevverom; milioni su potrošeni na obnovu i rehabilitaciju ovih svetih mjesta. Blagoslovljeni (mubarek) narod Haremejna (Mekke i Medine) je živio u udobnosti i izobilju. Ovo vrijeme sreće je trajalo do Prvog svjetskog rata. Na kraju Prvog svjetskog rata [koji je trajao od 1332./1914. do 1336./1918.], neprijatelji, koji su ispunili svoje želje razbijanja islamskog jedinstva, su istjerali iz Hidžaza emira Mekke šerifa Husejna bin Aliju i ostale ugledne ličnosti ehli sunneta. Oni su izjavili u svjetskom mnenju da su oni pobjegli. Abdul Aziz bin Sa'ud, koji je do tada živio u Nedždu, je 1344./1926. godine došao u Mekku i osnovao novu vladu.

Vehabizam se, za vrijeme Osmanlija, širio po Indiji i Africi preko engleskih špijuna i para. Kako se ši'izam nastanjivao u maloj Aziji i Bagdadu tako su i egipatski vjerski ljudi počinjali kliziti prema vehabizmu. Velika je bruka i sramota

što je Muhammed Abduh iz Egipta, koji je pročitao i napisao puno knjiga, ne samo usvojio vehabizam već se i potpuno odvojio od ehli sunneta vel-džema'at i zaglibio u laži i propagandu (uvođenja ireligioznosti u islamske zemlje pod lažnim imenom modernizma), koja je najefektivnije oružje u borbi koju su masoni započeli sa ciljem da iskorijene islam. On je, davajući ajeti kerimima i hadisi šerifima značenja u skladu sa zapadnjačkim idejama i svojim ličnim mišljenjem, skrenuo sa puta Selefi salihina. Njegovi istomišljenici su preveli neke njegove knjige na turski (i engleski) jezik i poturili ih omladini kao "knjige Abduha velikog alima islama"! Podatak da su Abduh i Džemaluddin Afgani masoni je napisan u apendixu, na kraju turske verzije naše knjige, pod imenom "Abduh". Njihove ideje, koje su suprotne islamu, su pobijene Muhammedovoj Arabijevoj knjizi **Ifadet-ul-ahjar**. Ova knjiga je izdata u Mekki kao dio knjige **Mevkif-ul-akl vel-alem**, koju je napisao šejh-ul-islam Mustafa-ef Sabri; i u knjizi članaka **Džami'ul-ezher Medžellesi** koju je napisao Jusuf Dedžvi, član Savjeta za više nauke na medresi Džami'ul Azhar. Ova Jusufova Dadžvijeva knjiga je 1966. godine urđena u Egiptu. Isto tako je i Ibni Tejmijju zavelo njegovo veliko znanje. Ibni Tejmijjino veliko znanje je bilo uzrok da on krene stranputicom (u dalalet). Ali, Ibni Tejmijje nije bio toliko ekscesivan.

Stvarni vjerski čovjek, koji želi da služi islamu, mora da govori i piše značenja i propise (hukm) koje su izveli i dali alimi ehli sunneta i osnivači mezheba. On mora da usadi u srca i razum omladine imena alima ehli sunneta i njihovu veličinu (njihovu ogromnu vrijednost). Da je Sejjid Kutb pročitao tefsir uleme islama, kao na primjer **Tefsir-i Mazheri**, hazreti Senaullaha Dehlevija, specijaliste u naukama tefsira, hadisa, i fikha, koji je počašćen visokim stepenom tesavvufa (**ma'rifet-ullahom**), i kog alimi ehli sunneta najviše vole, on bi možda shvatio veličinu alima islama, znao svoje mjesto, i možda bi se posramio da objavi svoj sklepani tekst kao tefsir. U knjizi **Berika**, u dijelu koji govori o liječenju od katastrofa izazvanih našim govorom, se izražava sljedeća primjedba u objašnjenju pedesete katastrofe: "Jedan od uslova da se bude autor tefsira je da se bude ekspert u svakoj pojedinoj od petnaest islamskih nauka. Onaj ko se usudi da čita hadis i tefsir, a prethodno nije naučio ove nauke, je sličan nekom ko jede kolače i burek da ojača a ima bolestan želudac. Takva osoba treba prvo da bude na dijeti, i da se izliječi hraneći se dijetalnom hranom, kao što su povrćni sokovi i neslana riža, i da ne počne jesti tešku hranu sve dok se ne otarasi bolesti. Ako on, dok je bolestan, nastavi jesti meso i masnoću njegova bolest će se pogoršati i na kraju će ga ubiti. Isto tako, ako mi, koji nismo izučili osnovne vjerske nauke, počnemo čitati prijevode Kur'ana, tefsir i hadis, da iz njih naučimo našu vjeru (islam), mi ih nećemo shvatiti. Mi možemo, pogrešno ih razumjevši, izgubiti naš din i iman. Nekoliko vrlo učenih ljudi koji su izgubili iman -- koji su dobili od svojih roditelja i koji su mnogo godina čuvali -- su upitani kako se u njihovoj svijesti začela sumnja koja je izazvala njihovo otpadništvo (irtidad). Oni su odgovorili da se to desilo nakon čitanja tefsira Elmali. Mazher-i Džani Džanan kuddise sirruh je zabranio jednom svom halifi da piše tefsir. Ovo je činjenica koju smo pročitali na stotoj stranici njegove knjige **Makamat**. Prema tome,

ostavimo sklepane tefsire i prijevode, koji su napisani bez razumijevanja. Čak su i dobro poznati tefsiri bili štetni svakom ko nije dovoljno obrazovan i obučen da ih može razumijeti. Da bi shvatili prijevod Kur'ani kerima mi moramo potpuno savladati osam naučnih disciplina. [Molimo čitaoca da pročita poglavlje pod nazivom ehl-i sunnet i'tikad koje se nalazi ovdje http://www.praviput.com/knjige/sunni_path/3.html] Ko pokuša da čita tefsir i hadis, a ne zna ove naučne discipline, može izgubiti iman. Na hiljadu dvije stotine devedeset i sedmoj (1297.) stranici knjige **Berika** (koju je napisao Hadimi [Muhammed bin Mustafa] rahmetullahi teala alejh) piše, "Nama nije naređeno da slijedimo tefsire. Nama je naređeno da slijedimo alime fikha." U knjizi **Birgivi Vasijetnamesi** piše, "Alimi kelama i fikha su napisali na hiljade jasnih i razgovjetnih knjiga **Fikha** i **Ilm-i hala** sa ciljem da nas džahile nauče vjeru koju su oni shvatili iz tefsira i hadisa. Jedini način da ispravno naučimo islam je da čitamo ove ilmihale i knjige fikha na čije su pisanje naši preci potrošili svoje cijele živote.

Sejjid Abdulhakim efendi kuddise sirruh, koji je bio velij-ji-kamil i duboko učeni alim, i ekspert do najsitnijih detalja u sve četiri mezheba, je rekao, "U hanefi mezhebu je Ibni Abidinova knjiga **Durr-ul-muhtar hašijesi** [tj. objašnjenje knjige **Durr-ul-muhtar**] najbolja i najcjenjenija knjiga fikha. U Šafi'i mezhebu je knjiga **Tuhfet-ul-muhtadž**. Najbolja i najcjenjenija knjiga tesavvufa je hazreti imam Rabbanijeva knjiga **Mektubat**, a najcjenjeniji ilmihal je Kadi zadejevo tumačenje (šerh) knjige **Birgivi Vasijetnamesi**. Knjiga **Durr-ul-muhtar** je objašnjenje Šemsuddinove Timurtašijeve knjige **Tenvir-ul-ebzar**.

Jedna druga grupa vehabija, da bi zavela muslimane u Pakistanu, kaže, "Mi smo ehli sunnet. Mi slijedimo hanbeli mezheb." Oni, shodno tome, vade iz knjiga alima ehli sunneta ono što odgovara njihovim ciljevima i prikrivaju ono što se ne poklapa sa njihovim vjerovanjima. Oni mijenjaju ispravna značenja ajeti kerima koja su im dali alimi ehli sunneta. Alimi ehli sunneta nisu tumačili ajeti kerime po svom razumijevanju i mišljenju. Alimi ehli sunneta su naučili od Ashaba kiram šta je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, razumio i saopštio. Oni su ova značenja zapisali u svoje knjige. Međutim, vehabije ne odobravaju ova značenja koja dolaze od Resulullaha. Oni daju ajeti kerimima značenja prema svom neukom i glupom razumu. Oni prikazuju ova svoja otpadnička pisanja kao učenja ehli sunneta. Pošto oni nemaju pojma o vjerskom znanju, naučnim disciplinama, ahlaku (moralu) i pravilima logike, oni ne mogu da shvate uzvišene i svete suptilnosti Kur'ani kerima. Oni nazivaju hadisi šerife, koji ih dokučuju i objašnjavaju (uzvišene i svete suptilnosti Kur'ani kerima) "mevdu" ili "izmišljeni". Oni ne vole alime ehli sunneta koji drže hadisi šerife iznad svojih mišljenja. Oni nastoje da otuđe muslimane od ovih alima i da ih gurnu u izmišljeni (ujdurmisani) put koji oni nazivaju vjerska reforma. Alimi islama su izdali fetve koje nam zabranjuju i ne dozvoljavaju da klanjamo za imamima vehabijama. Jedna ovakva fetva se nalazi na kraju knjige **Hulasat-ul-kelam** koju je 1979. godine Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi reprodukovala.

U knjizi **Ni'met-i islam**, njen autor Muhammed Zihni efendi rahmetullahi teala alejh, ovako piše na trideset devetoj stranici u dijelu koji govori o ženidbi (nikahu), "Od žena, koje je haram nikahom oženiti je i **vesenijja**. To je žena koja obožava idole. U idolopoklonike se ubrajaju svi oni koji obožavaju sunce, zvijezde, slike, kipove, i oni koji su **mu'attale, batinijje, ibahijje i zindici**, to jest oni, koji nastoje da se predstave kao odani muslimani, a smatraju stvari koje izazivaju kufur osnovama imana (**Fetva-i Hindijja**). Batinijje se takođe nazivaju i **ismailijje** ili **ibahijje**. Oni su odskora usvojili ime **vehabije**. Vehabije su nevjernici i izdajnici koji su -- pod imenom islama -- puni neprijateljstva prema muslimanima." **Vesen** je kip koji je napravljen od kamena. Ovaj citat nam otkriva podatak da se među vehabije umiješalo puno zindika, kao i to, da su zindici kafiri.

U našoj državi (autor govori o Turskoj) se oni, koji nemaju puno vjerskog znanja, truju prijevodima knjiga koje su napisali Ibni Tejmijje, Muhammed Abduh, Mevdudi, Sejjid Kutub, dobitnik Nobelove nagrade Abdusselam, Ahmed Deedad, i Hamidullah. Oni pretpostavljaju da alimi ehli sunneta nisu bili u stanju da shvate Kur'ani kerim i hadise. Oni misle da su autori lažno okićenih i ekcesivnih tekstova u ovim knjigama, koji oduševljavaju nefsi emmare, viši od alima ehli sunneta pa čak i od Ashaba kiram alejhimurridvan. Ibni Hazm, Ibni Kajjim-i Dževzijje i filozof Ibnur-Rušd (Averros, Averroës, Ibn Rushd) su naročito teško ranili islam. Ova trojica su učenjaci (alimi) kao i Ibni Tejmijje. Oni su napisali na stotine knjiga. Alimi ehli sunneta su im odgovorili kako treba i otkrili njihove greške. Međutim, izvjesne ljude, čiji je obrazovni (i mentalni) kapacitet bio preuzak da shvate i vide veličinu alima ehli sunneta, su njihove knjige namamile i skrenule sa pravoga puta.

Oni, koje su oni zaveli, hoće da dokažu da su oni u pravu. Oni nastoje da prevare i druge, i kažu, "*Kada su vehabije ratovale protiv Osmanlija, osmanlijski alimi su klevetali vehabije. Neprijateljstvo prema državi i političko neprijateljstvo se okrenulo u vjerska neslaganja između vjerskih autoriteta.*" Ova njihova navođenja su pogrešna iz dva razloga. Alimi ehli sunneta zu čim se vehabizam pojavio započeli emr-i ma'ruf (prenošenje i podučavanje Allahovih džellešanuhu naređenja drugima). Oni su napisali da je vehabizam jedan krivi put. Stranputica. Oni su ih pozvali na pravi put. Kada su vidjeli da su potučeni u znanju oni su se odali divljaštvu. Oni su napali na islamske gradove. Osmanlijska država se nakon njihovih napada umješala u ovo. Dok su alimi ehli sunneta pisali svoje knjige, koje opovrgavaju vehabizam, nije bilo ratova. Prema tome, kako se može reći da su alimi pomiješali vjeru s politikom? Pored toga, alimi ehli sunneta su puno ranije, na stotine godina prije nego što se kuga vehabizma i pojavila, napisali ove otpadničke ideje i pobili ih ajeti kerimima kao da su unaprijed predvidjeli da će se ovi zindici pojaviti. Među ovim, mnogobrojnim knjigama, **Tenvir-ul-halek fi imkan-i ru'jetin-Nebi džiharen vel melek** i **Tenbih-ul-gabi bitebriet-i Ibni-il-Arabi** su čuvene. Ihlas vakuf iz Istanbula je odštampao ove dvije knjige koje su na arapskom jeziku i dodao im drugo izdanje naše knjige **El-minhatul-vehbijje**. Oni koji pročitaju ove knjige

će dobro shvatiti da su vehabije otpadnici i da su na putu rušenja islama. Na dvije stotine devedeset i šestoj stranici knjige **Redd-ul-muhtar** piše, "Osoba koja je izašla iz islama zato što daje pogrešna značenja ajeti kerimima i hadisi šerifima, odnosno, čiji je iman pokvaren, se zove **mulhid**. Mulhid misli da je musliman. Onaj ko ne slijedi nijednu vjeru i pokušava da poremeti iman muslimana na taj način što podmeće svoje ireligiozne misli, i nastoji da mu muslimani povjeruju, podvaljujući krive i lažne dokumente kao islam, se zove **zindik**. I mulhid i zindik se pretvaraju da su muslimani i nastoje da unište islam. Oni koji sumnjivim dokazima tumače, i, kao i vehabije odstupaju od ehli sunneta, su ili mulhidi ili sljedbenici bid'ata (inovatori, jeretici, otpadnici).

S druge strane, ko kaže da su alimi ehli sunneta, rahmetullahi teala alejhim edžma'in, okrenuli neprijateljstvo prema državi u vjersko neprijateljstvo, pokazuje svoju neukost o alimima islama, ili, čak šta više, namjerno klevetanje islama. Nešto, što islam najviše kori, je upotreba vjere u ovosvjetske ciljeve. Jedna ovako teška optužba protiv alima islama, u bilo kojoj državi, je pokušaj klevete i iskorjenjivanja islama. Alimi ehli sunneta u vrijeme Osmanlija se nisu loše izražavali ni o jednom muslimanu da bi se dodvorili državi.

Jedan od onih kojeg su zaveli mulhidi, vehabije, i zindici, takozvani hatib hodža u Anadoliji, ovako piše u njegovoj knjizi, "*Kur'ani kerim i hadisi šerifi su ograničeni. Broj situacija sa kojima se narod susreće je neograničen. Zato su mnoge stvari dodate kroz kijas. Ovo nije ispravno. Kijas i idžtihad ne postoje.*" On ovim svojim riječima kleveće na stotine hiljada alima ehli sunneta. Kijas i idžtihad nisu, kako to ovaj hodža predpostavlja, "dodavanja amandmana Kur'ani kerimu i hadisi šerifu," već, "pronalaženje dubokih i nejasnih značenja u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu." Dole ćemo pokazati da su i Ashabi kiram činili idžtihad, i da su i oni, takođe, imali drukčije mezhebe. I **Bejdevijev** tefsir, i njegovo objašnjenje čiji je autor Šejhzade, dokazuju da su i kijas i idžma naređeni u 108. ajetu sure **Imran**.

On piše na jednoj drugoj stranici, "*U islamu nema ništa tajno. Sve je rečeno.*" On onda ovako piše na sljedećoj stranici, "*Sve što Kitab i sunnet nisu naredili je mubah,*" i kaže nam da nije sve rečeno. On sam sebe pobija. On na jednoj drugoj stranici kleveće i kaže, "*Šerijat je proširen i pojačan kijasom. Mnogi mubasi su proglašeni haramom.*" Na ovo je odgovoreno u dvadeset šestom poglavlju prve fascikle naše knjige **Endless Bliss**.

Ovaj (zavedeni) vjerski čovjek opet kaže, "*U islamu su radi kijasa neslaganja (ihtilaf) u porastu i više nema sloge ni po jednom vjerskom pitanju (mes'eli).*" Međutim, nema kijasa po pitanjima koja se odnose na vjerovanje ili iman. Onaj, ko po ovom pitanju pogriješi u idžtihadu postaju kafir. Oni, koji donesu neispravan idžtihad po pitanju idžme, koja nije obavezna i jednoglasna, ne postaju kafiri već krivovjernici (bid'at sahibije). Oni su zalutali muslimani. Kijas ne postoji ni po pitanju stvari koje se trebaju raditi i koje su jasno izražene u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu. Ko, kao ovaj hodža, izmisli i izazove neslogu on je odstupio od ehli sunneta.

U vrijeme Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, su bile tri vrste ljudi. **Kafiri**, oni koji ga nisu vjerovali i koji su mu se protivili su bili. **Munafici**, oni koji ga nisu vjerovali ali su se pretvarali da ga vjeruju. **Ashabi**, oni koji su mu vjerovali. Svi Ashabi su isto vjerovali. Oni su se međusobno slagali u stvarima koje su jasno izražene u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu. Naša vjera nam ne naređujeda da vjerujemo išta što nije jasno izraženo u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu. Isti je slučaj i sa većinom znanstvenih učenja (prirodnih i društvenih nauka). Mi od njih vjerujemo ona koja su logična. Međutim, nije isti slučaj sa radnjama (djelima) koje nisu jasno naređene i zabranjene. Allah džellešānuhu je naredio duboko učenim alimima da ih uporede sa onim, za koje je rečeno jasno, i da vide trebamo li ih, ili ih ne trebamo raditi. Duboko učeni alimi (naučnici) koji su u stanju da izvrši ovo upoređivanje se zovu **mudžtehid**. Ovo upoređivanje se zove **idžtihad**. Svo znanje koje je mudžtehid dobio putem idžtihad se zove **mezheb** toga mudžtehida. Svaki Ashab je bio duboko učeni alim, odnosno, mudžtehid. Svaki od njih je bio okean u šerijatskom znanju, politici, administraciji, znanstvenim učenjima svoga vremena, i ma'rifetu tesavvufa. Oni su ove sve nauke zakratko naučili gledajući u mubarek Resulullahov sallallahu alejhi ve sellem džemal, i slušajući njegove riječi koje su prožimale srca i privlačile duše. Svaki od njih je imao svoj mezheb. Njihovi mezhebi su se manje-više međusobno razlikovali. Isto tako je i među tabi'inima i Tebe'i tabi'inima bilo mudžtehida. Od ovih svih mezheba mudžtehida, i mezheba Ashaba kiram, samo su četiri zapisana u knjige i raširena po cijelom svijetu. Svi ostali mezhebi su zaboravljeni. Ova četiri mezheba imaju isto vjerovanje (iman) koje su imali Ashabi kiram, radijallahu teala anhum edžma'in. Radi toga se ova četiri mezheba kolektivno nazivaju **ehli sunnet**. Među njima nema razlike u vjerovanjima. Njihovi sljedbenici smatraju jedni druge braćom u vjeri. Oni se međusobno vole. Oni čak, kada postoji potreba (zaruret), slijede (čine taklid) jedni druge u situacijama u kojima se međusobno ne slažu. Allah dželle-šanuhu hoće ovu razliku među mezhebima. Naš Poslanik je rekao da je ova razlika među mezhebima Allahova dželle-šanuhu milost (rahmet) za muslimane. Male razlike među mezhebima olakšavaju muslimanima njihove poslove. Svaki musliman može da izabere mezheb koji mu je najlakše slijediti u odnosu na njegov fizički izgled, klimatske uslove, i profesiju. On ibadeti i radi svaki svoj posao onako kako taj mezheb propisuje. Da je Allah dželle-šanuhu tako (htio i) odredio, u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu bi sve bilo jasno rečeno. Mezhebi se ne bi ni pojavili. Svaki musliman bi, u svakom dijelu svijeta, do Sudnjega dana (Kijameta), morao da živi po jednom jedinom naređenju. Muslimani bi se suočili sa jednom vrlo teškom situacijom.

Kada su Ashabi kiram pomrli, vjerovanja (iman) većine novih muslimana se počeo kvariti. Oni su skrenuli sa puta ispravnog imana Ashaba kiram. Pojavile su se pokvarene grupe (**dalalet firke**) koje su slijedile krivi put. Ove pokvarene grupe se još nazivaju i **nemezheblije** (ili **bezmezheblije** ili **bid'at firke** ili **la-mezhebi**) zato što su one izvan kruga četiri mezheba. Ovo njihovo skretanje nije izazvalo da oni postanu kafiri (nevjernici) zato što su oni temeljili

svoje tumačenje na nejakim dokazima. Međutim šteta, koju su oni proizveli islamu, je puno veća od štete kafira. Nemezheblije su se svađale i međusobno i sa ehli sunnetom. Oni su ratovali. Puno muslimanske krvi se je prolilo. Oni su sabotirali progres i napredak muslimana. Četiri ispravna mezheba ehli sunneta se ne smiju zamijeniti za nemezhebske bid'at grupe. Četiri mezheba kažu da je svaki mezheb na pravom putu. Oni se međusobno vole. Nemezheblije potkopavaju ovo jedinstvo muslimana. Danas nema ehli sunneta izvan granica ova četiri mezheba. Alimi islama su jednoglasno rekli da se ova četiri mezheba ne mogu ujediniti u jedan mezheb. Oni ne mogu postati jedan mezheb. Allah džellešānuhu neće da se četiri mezheba ujedine u jedan mezheb. On hoće da oni budu drukčiji. On nam tim olakšava našu vjeru. Značenje stotog ajeta sure **Al-i Imran** glasi, "**O vjernici! Držite se Allahove dželle-šanuhu vjere. Ne dijelite se.**" (3, 100) Eksperti u tefsiru (nauci o tumačenju Kur'ani kerima) su rekli kada su objašnjavali ovaj ajeti kerim, kao na primjer Ebussu'ud efendi rahmetullahi teala alejh, "To znači da ne postanemo kao ehli kitabije (tj. hrišćani i jevreji) koje su se podijelile u grupe i skrenule s puta pravog vjerovanja. To znači da se ne podijelimo u grupe kao u vrijeme džahilijeta (tj. vrijeme prije Poslanika alejhisselam)" Nama je naređeno da se ujedinito u ispravnom vjerovanju (imanu) i da se ne dijelimo na grupe. Naš Poslanik nam je navijestio da je ovaj ispravni put vjerovanje alima **ehli sunneta**. Dakle, neophodno je, da svi muslimani slijede ehli sunnet, da se ujedine u ehli sunnet mezhebu, da budu braća i sestre, i da se međusobno vole. Oni koji se odvoje od islamskog jedinstva nisu poslušni ovom ajeti kerimu. Ako se ujedinito, shvatajući da smo braća i sestre, ako se međusobno volimo, ne samo da ćemo biti najjača nacija na svijetu nego ćemo takođe na ovom svijetu dobiti duševni mir (huzur) i udobnost (rahatluk) i vječnu sreću na onom svijetu (ahiretu). Mi se moramo dobro paziti da nas naši neprijatelji -- i neuki eksploatori i njihove laži koje su oni pripremili za svoje lične koristi -- ne zavedu i ne podijele. Molimo vas da pogledate zdetalniju informaciju po ovom pitanju knjigu **Redd-i vehhabi** koja je na perzijskom jeziku.

On (tj. hatib hodža kog su zaveli mulhidi, vehabije i zindici) na jednoj drugoj stranici piše da riječi, "**Moji Ashabi su kao zvijezde na nebu. Kojeg god slijedite naći ćete pravi put,**" nije hadis već sakate riječi. U stvari, ovaj hadisi šerif je imami Munavi rahmetullahi teala alejh zabilježio u svojoj u knjizi **Kunuz-ud-dekaik**. Ovaj hadisi šerif je Imdad napisao na trideset šestoj stranici svoga objašnjenja knjige **Tahtavi**, koji navodi da nam ga prenosi imam Bejheki. Takođe i u knjizi **Sava'ik-ul-muhrika** piše da Darimi, Ibni Adi, i drugi saopštavaju da je ovaj hadis sahih. U ovom tekstu će malo kasnije biti još informacija po ovom pitanju. Ovaj čovjek, ne shvatajući veličinu Ashaba, kaže da je hadisi šerif kog alimi islama jednoglasno prenose "izmišljen".

On piše da riječi, "**Neslaganje (ihtilaf) mog ummeta je rahmet**" nije hadis. Međutim, ovaj hadisi šerif takođe citira i imam Munavi i kaže da nam ga prenose Ibni Nasr i Dejlemi. U predgovoru Ibni Abidina piše da je hadis, "**Neslaganje mog ummeta je rahmet**" mešhur (tj. čuven, dobro poznat).

[Molimo vas da pročitate članak pod naslovom "Vrste hadisi šerifa" koji se nalazi ovdje http://www.praviput.com/selected_articles/vrste_hadis_i_serifa.html] U knjizi **Mekasid-i hasene** piše da nam je ovaj hadisi šerif prenijeo Bejheki. Ibn-i Hadžib piše u svojoj knjizi **Muhtasar** da je ovaj hadis sahih. Imam Sujuti piše da je u Nasr-ul-mukaddesijevoj knjizi **Hudždža** i u Bejhekijevoj knjizi **Risalet-ul-eš'arije** napisano da je ovaj hadis sahih. Halimi, kadija Husejn, i imam-ul-Haremejn, rahmetullahi teala alejhim edžma'in, su nam takođe prenijeli da je ovaj hadis sahih. To je takođe detaljno napisano i u četvrtom dijelu prvog toma knjige **Mevahib-i ledunnije**. Halifa Omer bin Abdul'aziz je rekao, "Da Ashabi kiram nisu imali međusobnih neslaganja (ihtilafa) u vjeri ne bi bilo lakoća i olakšica (ruhsata)." Kada je halifa Harun-ur-Rešid rekao imamu Maliku, "Ja ću tvoje knjige umnožiti i svugdje ih poslati i narediti svima da ih slijede", imam mu je odgovorio, "O halifa! Nemoj to činiti! Neslaganje (ihtilaf) alima je Allahov dželle-šanuhu rahmet. Oni su svi na pravom putu. Svaki musliman slijedi alima kojeg voli." Na stotinu desetoj stranici knjige **Berika** piše da se ovaj hadisi šerif citira u knjizi **Džami'us-sagir**. Ovaj hadisi šerif je objašnjen na dvije stotine četrdeset i četvrtoj stranici prvog toma, i stotinu četvrtoj stranici drugog toma knjige **Hadika** u kojoj piše da nam ga prenose Nasr-ul-mukaddesi, Halimi, Bejheki, i imam-ul-haremejn, rahmetullahi teala alejhim edžma'in. Ovaj hadisi šerif je takođe napisan i u knjizi **Mizan**. Bijedni i jadni hodža je u zabludi. On pretpostavlja da se hadisi šerifi koji govore o neslaganju u imanu odnose na mezhebe.

U knjizi **Fetava-i Hindije** ovako piše: "U knjizi **Nevazil** piše, 'Ko samo čita hadisi šerife a ne uči fikh je vjerski mufsid.'" Ebu Asim, rahmetullahi alejh, je rekao isto. Tako je napisano i u knjizi fetvi koja se zove **Tatarhanije**.

On kaže u jednom dijelu svoje knjige, "*Riječi ashaba kiram koje se ne slažu sa Kitabom i sunnetom se trebaju odbaciti.*" On misli da bi Ashabi kiram rekli nešto što se ne slaže sa Kitabom i sunnetom. On pretpostavlja da su ovi vjerski divovi kao on. On je potpuno nesvjestan činjenice da Ashabi kiram, radijallahu teala anhum edžma'in, ne bi nikad rekli ništa što se ne slaže sa Kitabom i sunnetom. Povrh svega ovoga Ashabi kiram su bili ti koji su sakupili Kitab i sunnet, tj. Kur'ani kerim i hadisi šerif, i saopštili ih onim koji su ih naslijedili. Izvjesni alimi usula, to jest najveći alimi islama, su rekli, "Čak kada ne bi postojalo nijedno svjedočanstvo kao dokaz da je Resulullah sallallahu alejhi ve sellem Poslanik, samo viđenje njegovih Ashaba je bilo dovoljno da dokaže da je on bio Pejgamber. To je zato što je svaki od njih -- iako nijedan od njih nije čitao knjige i učio od učitelja -- bio okean znanja u svakoj grani nauke, u šerijatu, u političkim, prirodnim, i društvenim naukama [to znači u naukama koje se uče u gimnazijama i na fakultetima], i u svim granama batin i zahir nauka. Oni su dobili ovo svo znanje zato što su nekoliko puta bili počašćeni Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, sohbetom (društvom)." Njihovo međusobno razilaženje je po pitanju onoga što nije jasno izraženo u Kitabu i sunnetu.

On piše na jednoj drugoj stranici, "*Kijas i idžtihad, koji su mudžtehid i eksperti kijasa osnovali, je uspostavljen zato što oni nisu znali sve sahih hadise*

...” On nam s ovim otkriva da je on jedna totalna neznalica (džahil). Iz ovih njegovih riječi se vidi da on čak ni ne zna šta znači riječ mudžtehid.

On na jednoj drugoj stranici pretpostavlja da ima idžtihada koji nisu u skladu sa Kitabom i sunnetom pa kaže, *“Idžtihadi mudžtehida koji se ne slažu s Kitabom i sunnetom se ne smiju slijediti.”* On nam jednom ovakvom svojom klevetničkom izjavom kaže da je on nemezheblija i da ne voli alime ehli sunneta. U Indiji se jedan čovjek, koji se zove Ebulkasim Benarisi, prodao vehabijama. On je, da bi što više zaradio, napisao knjigu Edždžerhuala Ebi Hanife. On je u ovoj knjizi napao na ovog velikog imama. Alimi ehli sunneta su napisali odgovore u kojima su ga osramotili i ponizili. Na stotinu trinaestoj stranici knjige **Usulul-erbe’a** se nalaze izvjesni od ovih napada i kleveta, koji su dostojni prezira, i odgovori na njih.

On na jednom drugom mjestu njegove knjige pogrešno citira imama a’zama Ebu Hanifu i imama Malika, radijallahu anhuma. On napada na ova dva vjerska imama. On ne zna da oni ne bi rekli ništa što nije u skladu sa hadisi šerifom. Abdullah-i Dehlevi kuddise sirruh -- muršid mevlane Halida Bagdadija, čuvenog alima islama -- prosvjetitelj mnogih Evlija i velikana tesavvufa, je napisao risalu (knjižicu) pod nazivom **Makamat-i Mazherijje**. On u njoj objašnjava put tesavvufa i navodi nekoliko kerameta i pisama svog ustada (učitelja) hazreti Mazher-i Džan-i Džanana, kuddise sirruh. Ova knjiga je na perzijskom jeziku. Ona ima osamnaest poglavlja. Osamnaesto poglavlje u sebi sadrži dvadeset tri pisma. Mazher-i džan-i Džanan ovako piše u njegovom šesnaestom pismu:

Moje dijete! Kako trebamo slijediti hadisi šerife? Muhammed Haja, rahmetullahi alejh, je napisao čitavu knjigu da to objasni. On u ovoj svojoj knjizi ovako kaže, “Husejn bin Jahja Buhari je rekao u svojoj knjizi **Revdad-ul-ulema** da je imam a’zam rekao svojim učenicima, ‘Kada vidite Resulullahov sallallahu alejhi ve sellem hadisi šerif, i riječi Ashaba kiram, ostavite na stranu moj idžtihad i slijedite njih!’ Imam a’zam je jednom rekao, ‘Moj mezheb su sahih hadisi.’ Onaj ko je alim i specijalista u nauci hadisa, ko je u stanju da razlikuje mensuh i nasih hadise jedne od drugih, i ko zna da prepozna jake i slabe hadise, neće, ako slijedi sahih hadis, skrenuti sa puta hanefi mezheba. Ovakva osoba radi onako kako je osnivač tog mezheba naredio. U stvari, ako jedan ovakav alim ne slijedi sahih hadis on je nepokoran imamu a’zamu. Svako zna da ne postoji tako učen alim koji zna i koji je čuo za sve hadisi šerife. Zapravo, immove a’zmove riječi, “Kada vidite hadisi šerif ostavite moje riječi!” naznačavaju da on nije čuo sve hadise. Šta više, nijedan od Ashaba kiram alejhimurridvan, koji su učeniji od bilo koga u ovom ummetu i koji su potrošili svoje cijele živote služeći Resulullahu sallallahu alejhi ve sellem, nije znao sve hadisi šerife. Svakom pravovjernom (mu’minu) je vadžib da slijedi hadisi šerife. Ali, nije vadžib slijediti jednog izvjesnog od imama mezheba. Svaki musliman ima slobodu izbora da slijedi koji god hoće mezheb [od četiri mezheba]. Mi trebamo slijediti hadisi šerife koje su nam alimi ehli sunneta i naši mezheb imami saopštili i protumačili. Na 377. stranici petog toma knjige **Fetava-ji Hindijje** piše, “Onaj ko čita hadise,

umjesto da uči fikh, će bankrotirati [to jest, izaći će iz vjere]. Mi moramo učiti naše znanje od salih (dobrih, pobožnih) muslimana." Mi moramo čitati njihove knjige. Ovdje se završava prijevod šesnaestog pisma.

Ovaj vjerski čovjek, nemezheblija, ovako kaže na jednoj drugoj stranici svoje knjige, "*Dženab-i Hak (Allah dželle-šanuhu) i Njegov Resul nisu naredili nikom u ovom ummetu da usvoji nečiji mezheb ili da slijedimo nekog u vjerskim stvarima.*" On ovakvim svojim postupkom napada i kleveće Kur'ani kerim. Jer, značenje trideset petog ajeta sure **Maide** glasi, "**Tražite način (vesile) da Mu se približite.**" (5, 35) A u suri **Enbija** ima ajeta kerima čije značenje kaže, "**... Pitajte učene o onom što ne znate!**" Hadisi šerifi o četvorici imama mezheba su detaljno izloženi u knjizi **Ashabi kiram** koja je na turskom jeziku (Ova knjiga je djelomično prevedena na bosanski jezik). Naši mezheb imami, rahmetullahi teala alejhim edžma'in, su najveći vjerski alimi. Hadisi šerif koji je napisan u **Buharijinoj** zbirci hadisa kaže, "**Alimi su Poslanikovi nasljednici (varisi).**" Put našeg Poslanika sallallahu alejhi ve sellem se ne može shvatiti razumom, iluzijama, i snovima. Taj put se mora naučiti od vjerskih alima. Slijedenje bilo kojeg vjerskog imama [od ova priznata četiri] je slijedenje Poslanika. Ehi Ćelebi je ovako napisao u njegovoj knjizi **Hedijje**, "Onaj ko kaže da kijas Ebu Hanife nije ispravan postaje kafir." Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi je izdala ovu knjigu.

Čak i Alusi, koji puno veliča Ibni Tejmijju i Ibni Kajjima, ovako piše u svojoj knjizi **Galijje**: "Učenje i podučavanje znanja je jedan od najvećih činova ibadeta. Abdullah ibni Abbas nam je saopštio da su alimi na sedam stotina puta višem stepenu od onih koji nisu alimi. Hadisi šerif kaže, '**Alimi su Poslanikovi nasljednici (varisi).**'" Pošto nema nivoa iznad poslanstva, nema ni časti koja je iznad časti nasljedstva ovog nivoa. Alimi fikha i hadisa, na čelu sa ovom četvoricom imama mudžtehida, su najviši od svih drugih alima. Oni su otkrili sakrivena naređenja i zabrane šerijata. Oni su osnovali temelj znanja. Oni su podijelili vjersko znanje u razrede i podrazrede. Mi smo počašćeni da upoznamo nekolicinu visokih vrijednosti koje su oni posjedovali. Na čelu svih ovih alima je veliki imam Ebu Hanife Nu'man bin Sabit. Njegova veličina je opisana u hadisi šerifima. Oni se nalaze u **Buhariji** i **Muslimu**. Abdullah ibni Mubarek rahmetullahi teala alejh nas izvještava da je on četrdeset i pet godina klanjao pet dnevnih namaza sa jednim abdestom. Hasen bin Ammare je, kada je gusulio tijelo uzvišenog imama, rekao, "Ti si trideset godina neprestano postio. Neka te Allah dželle-šanuhu obaspe Svojom milošću (rahmetom)." Nikada nije došao nijedan alim koji je tako precizno radio po svom znanju. Nikada se nije našao nijedan alim da je bio iznad njega. Molimo Allaha dželle-šanuhu da nas On počasti da slijedimo ove ovako velike alime! Ovi mudžtehidu su ti koji su nam saopštili Resulullahove riječi. Danas ne postoji niko, ko ne treba da slijedi jedan od ova četiri mezheba, niti ima iko ko je oslobođen od slijedenja jednog od njih. Hadisi šerif koji nam prenosi Ibni Madže kaže, "**Moj ummet će se podijeliti u sedamdeset i tri grupe (firke). Od njih će samo jedna ući u Džennet. To su oni koji slijede moj put i put mojih Ashaba.**" Razlika između ovih grupa je razlika u usulu, u iman. Ova razlika nije kao razlike između četiri

mezheba. Jer, hadisi šerif kaže, "**U mom ummetu je razlika** (tj. raznolikost u idžtihadima mudžtehida) **rahmet**. Jedan drugi hadisi šerif kaže, "**Ono što ne možete naći u Kitab-ullahu i mom sunnetu uzmite iz riječi mojih Ashaba! Moji Ashabi su kao zvijezde na nebu. Kojeg god od njih slijedite dobićete hidajet** (uputu, pravi put). **Neslaganja među mojim Ashabima je Allahova dželle-šanuhu milost (rahmet).**"

Knjige **El-insaf** i **Ikd-ul-džejjid**, koje je napisao veliki alim islama Šah Velijullah-i Dehlevi, su štampane 1327. godine po Hidžri u Egiptu. Kasnije ih je preštampana Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula. One se nalaze u Sulejmanije biblioteci u Istanbulu u njenoj "Izmirli sekciji". On ovako piše u knjizi **El-insaf**, "I u vrijeme Ashaba kiram su takođe postojali mezhebi. Svaki od njih je imao drukčiji mezheb. Tabi'ini su usvojili mezhebe Ashaba kiram. Harun-ur-Rešid je rekao imamu Maliku, 'Ja ću objesiti na zid Ka'be tvoju **Muvattu**. Ja ću narediti svim muslimanima da je slijede. Svugdje će biti samo jedan mezheb.' Imam Malik mu je odgovorio, 'Nemoj to raditi! Ashabi kiram su se razišli u mezhebe u fikskom znanju.' Ovaj podatak nam je prenijeo i imam Sujuti." On ovako piše u knjizi **Ikd-ul-džejjid**, "Slijedenje bilo kog od četiri mezheba nam donosi velike koristi. U odstupanju od njih leže velike opasnosti. Ja ovo mogu dokazati na razne načine. Danas osim ova četiri mezheba nema ispravnog mezheba. Sekte (firke) imamije i zejdijske [i vehabije] su stranputica (bid'at). Oni nisu pouzdani. 'Izaći iz mezheba' znači 'izaći iz Sivad-i a'zama' (kruga većine alima). Ibni Hazmove riječi, 'Taklid (slijedenje imama mezheba) je haram. Nije dozvoljeno slijediti nikoga drugog osim Resulullaha' su namijenjene mudžtehidima. Oni koji ne mogu razlikovati između hadisi šerifa trebaju da o njima pitaju imame mezheba i da njih slijede. Oni koji nisu znali su od Resulullahovog vremena pitali i slijedili one koji su znali."

On (nemezheblija) na jednoj drugoj stranici potpuno bulazni i kaže, "*Slijediti imama mezheba znači podići ga na nivo Poslanika. To je kufr.*" On optužuje da su svi pravovjerni (mu'mini) koji slijede hodže kafiri. On kaže, "*Mezhebi su se pojavili pred kraj drugoga vijeka (islama). Kom su mezhebu pripadali ashabi i tabi'ini?*" U knjizi **Redd-i vehhabi**, koja je na perzijskom jeziku, i na šest stotina devedeset i šestoj stranici knjige **Hadika** piše, "Osим ova četiri mezheba se ne smije slijediti nijedan drugi mezheb. Ova naše riječi nisu sa ciljem da omalovažimo i ponizimo mezhebe Ashaba kirama i tabi'ina. Mi ne poznajemo u potpunosti mezhebe Ashaba kerima i drugih. Kada bi mi poznavali i te mezhebe nama bi takođe bilo dozvoljeno i njih slijediti zato što su svi njihovi mezhebi bili tačni. Pošto su četiri mezheba potpuno poznata, i pošto su se njihove knjige svugdje raširile, svaki musliman mora da slijedi samo jedan od ova četiri mezheba. Istraživanje i iskupljanje olakšica iz ova četiri mezheba, i pravljenje novog mezheba, od olakšica, nije dozvoljeno. To se zove **telfik-i mezabih**. On (telfik) nije dozvoljen."

Imam mezheba je veliki alim koji je iskupio značenja, činjenice koje je Resulullah sallallahu alejhi ve sellem izveo iz Kur'ani kerima i saopštio Ashabima kiram, i zapisao ih u knjige. U objašnjenju katastrofa koje se izazivaju našim

jezikom, u knjizi **Hadika**, piše da je Resulullah protumačio njegovim Ashabima kiram cijeli Kur'ani kerim. Ko hoće da shvati objašnjenja značenja koja je Resulullah izveo iz Kur'ani kerima mora da čita i slijedi knjige jednog od mezheb imama. Onaj ko čita ove knjige, i slijedi ih, ulazi u mezheb. To znači: On slijedi Resulullaha sallallahu alejhi ve sellem i Kur'ani kerim. Ashabi kiram alejhimurridvan su slijedili ono što su čuli od Resulullaha sallallahu alejhi ve sellem. Oni nisu trebali slijediti jednog od svojih učenika, to jest, oni nisu trebali biti u jednom od četiri mezheba. Svaki od njih je direktno izvodio svo znanje, iz glavnog izvora. Oni su takođe učili i pitajući jedni druge. Oni su svi bili mudžtehidi, i bili su učeniji i viši od imama četiri mezheba. Oni su imali svoje mezhebe.

On piše na jednoj drugoj stranici, *“Idžtihadi su ideje i mišljenja. Knjige koje mi danas imamo su knjige mezheba -- a ne knjige islama. Ja sam napisao ovu knjigu zato što na turskom jeziku nema knjiga o islamu.”* On misli da je mudžtehid. Primjećujemo da je Omer Riza Dogrul napisao uvod u ovu knjigu. On je u tom uvodu ekstravagantno veliča. On ovako piše u uvodu, *“Potrebe stoljeća se ne trebaju očekivati od vjere koja je zasnovana na kijasu, već od progresivnih napora civilizacije. Kijas nema nikakve veze sa Kitabom i sunnetom, i ne temelji se na osnovama islama, već je jedna izmišljotina mudžtehida koji hoće da sve temelje na islamu...”* Ove njegove riječi nam pokazuju da on ne pripada ehli sunnetu i da nije shvatio ni islam, ni kijas, ni idžtihad. Oni koji se izražavaju loše o vjerskim alimima su oni koji nisu u stanju da dokuče njihovo znanje. Na tri stotine devedeset i šestoj stranici prvog toma knjige **Redd-ul-muhtar** piše, “Poslije četiri stotine [400] godina po Hidžri nijedan alim nije mogao izvoditi kijas zato što niko nije bio tako visoko obrazovan.” Na četrdeset drugoj stranici prvog poglavlja knjige **Mizan-ul-kubra** piše, “Poslije četiri mezheb imama nijedan alim nije rekao da je mutlak mudžtehid. Međutim, bilo je mudžtehida koji su bili obrazovani u okviru mezheba. Ali niko nije bio obrazovan kao mutlak mudžtehid. Tačno je da su znanje i propisi Kur'ani kerima neiscrpn i neograničeni. Četiri imama su shvatila i razumjela propise (ahkame) koji će biti potrebni svim ljudima do Sudnjega dana (Kijameta). Ovi propisi su zapisani u knjige. Ako neko danas kaže da može izvoditi propise iz Kitaba i sunneta, mi ga pitamo da nam izvede propis koji ne postoji ni u jednom od četiri mezheba. On to neće moći učiniti!”

Ovo je detaljno napisano u knjigama **El-Besar li-munkir-it-tevessul-i bi-ehlil-mekabir** i **Et Tevessul-u bin-Nebi ve bis-Salihin** i **Usul-ul-erbe'a**. Izdavačka Kuća **Hakikat Kitabevi** iz Istanbula je ofsetom reprodukovala ove tri knjige. Ove tri knjige citiraju i jakim dokazima pobijaju otpadničke riječi vehabija. Prva knjiga sadrži u sebi odlomke koji su uzeti iz knjige **Kešf-uš-šubuhāt**, koju je napisao Muhammed bin Abdulvehhab, i na svaki daje odgovor. Prve dvije knjige su na arapskom jeziku. Prva je štampana u Indiji. Knjiga **Et Tevessul-u bin-Nebi** je rezime Ebu Hamidove bin Merzukijeve, rahmetullahi teala alejh, knjige **Beraet-ul-eš'arijjin** koja je izdata u Damasku.

U objašnjenju knjige **Durr-ul-muhtar**, koje je napisao sejjid Ahmed Tahtavi, u poglavlju pod naslovom "Zebajih", piše, "Danas je svakom muslimanu vadžib da bude u jednom od četiri mezheba. Onaj ko ne pripada jednom od četiri mezheba je izašao iz **ehli sunneta**. Onaj ko ne pripada ehli sunnetu je ili otpadnik (sapik) ili kafir." Ovo isto ovako kažu i knjige **El-Besair**, **El-Mustened** i **Sejful-ebrar**, koje tope temelje vehabizma, i još i dodaju da su izvele ovu činjenicu iz knjige **Ihja-ul-ulum**. Zadnje dvije su štampane u Indiji. U Istanbulu je pripremljeno drugo izdanje ove obje knjige.

Mi nemamo dovoljno znanja da bi mogli razumjeti Kur'ani kerim i hadisi šerife. Mi Kur'ani kerim ne čitamo da bi ga razumjeli i radili onako kako on kaže već da bi se obereketili (oberičetili) i okoristili Allahovom dželle-šanuhu riječi (kelam-i ilahi). Mi mukallidi (imitatori, sljedbenici) ne znamo nauku tefsira. Mi učimo propise šerijata (ahkam-i šer'ijje) iz knjiga naših vjerskih imama. Naši mezheb imami su od Ashaba kiram i tabi'ina naučili značenja Kur'ani kerima, i zapisali ih na jasan i razgovjetan način u svoje knjige, da ih mi možemo lako razumjeti. Značenje ajeti kerima u surama **Nahl** i **Enbija** kaže, "**Pitajte učene o onome što ne znate!**" Hadisi šerif kaže, "**Svako nastupajuće stoljeće će biti gore od prethodnog. Ona će se tako nastaviti, sve više i više, kvariti do Kijameta.**" Ovaj hadisi šerif je napisan u knjizi **Hadika** (koju je napisao Abdulgani Nablusi rahmetullahi teala alejh, rođen 1050./1640., preselio na ahiret 1143./1731.), u poglavlju o strahotama izazvanih jezikom. Molimo Allaha dželle-šanuhu da nas zaštiti, i da nam dadne da volimo knjige koje su napisali najbolji ljudi u najboljem vremenu, i da nas ne prevare pokvareni ljudi iz pokvarenih stoljeća!

Jusuf Nebhani je jedan od najvećih alima 14. vijeka po Hidžri. On je živio mnogo godina u Medini i tako imao priliku da vrlo pažljivo osmotri i upozna vehabizam. On je sa ciljem da raširi podatke koje je sakupio napisao četrdeset sedam knjiga. U njegovoj knjizi **El-Feth-ul-kebir** se nalazi četrnaest hiljada četiri stotine pedeset (14.450) alfabetski poredanih hadisi šerifa. Ova knjiga je izdata u tri toma. Njegova knjiga **Džami'u keramat-il-Evlija**, koja ima dva toma, dokazuje da su kerameti istiniti. Ova knjiga je izdata 1329./1911. godine u Egiptu. Njegovih svih četrdeset sedam knjiga je izdato. Njegova knjiga **Ševahid-ul-hak**, koja je jako poznata, je po treći put izdata 1385./1965. godine u Egiptu. Knjiga se sastoji od 570 stranica. Od njih, 450 stranica pobija Ibni Tejmijju i vehabije. Preostalih 120 stranica objašnjava superiornosti Ashaba kiram, vrline hazreti Mu'avijje i Amr ibni Asa, radijallahu teala anhum, i njihove usluge islamu.

Profesori na čuvenom Univerzitetu El-Azhar (**Džami'ulezher**), na Fakultetu islamskih nauka, kao na primjer, allame šejh Ali Muhammed Beblavi Maliki, allame šejh Abdurrahman Šerbini, šejh Ahmed Husejn Šafi'i, šejh Ahmed Besjani Hanbeli, arif allame Sulejman Šubravi Šafi'i, šejh Abdulkerim Rafi'i, glavni muftija Egipta allame Bekri Muhammed Sadefi Hanefi, profesor allame Muhammed Abdulhadždž Ketani Idris Fasi, allame sejjid Ahmed beg Šafi'i, Fadil allame šejh Sa'id-i Mudži Šafi'i, allame šejh Muhammed Halebi Šafi'i, i mnogi

drugi alimi ehli sunneta rahmetullahi teala alejhim edžma'in su jako voljeli knjigu **Ševahid-ul-hak** i veličali je dugim člancima.

Knjiga **Ševahid-ul-hak** u svom petom poglavlju navodi odlomke iz tri pokvarene knjige koje brane bid'ate Ebul' Abbasa Ahmeda Ibni Tejmije i potpuno ih pobija ajeti kerimima i hadisi šerifima. Ove tri pokvarene knjige su: Ibni Kajjimijina Dževzijina knjiga **Igaset-ul-lehfan**, Ibni Abdulova Hadijina knjiga **Firreddi ales-Subki** i Nu'manova Alusijeva Bagdadijeva knjiga **Džila-ul-ajnejn fi muhakemat-il-Ahmedejn**. Sve tri ove knjige su napisane protiv Ibni Hadžer-i Mekkijsa, rahmetullahi teala alejh.

Knjiga **Ševahid-ul-hak** crpi materijale od alima ehli sunneta i piše, "Alimi islama su nam jednoglasno rekli da, poslije četvrtog stoljeća po Hidžri, na svijetu nije bilo nijednog alima koji je bio u stanju da izvodi idžtihad. Danas svi muslimani moraju da slijede jedan od četiri mezheba zato što danas ne postoji niko ko je dovoljno učen da može razumjeti Kur'ani kerim i hadisi šerife, ili iz njih izvlačiti propise. Kada slijedimo imama mezheba mi slijedimo Kur'ani kerim i sunnet Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem. Imam Munavi je napisao, prenoseći od Ibni Hadžer-i Hijtemija, da je Dželaleddin-i Sujuti, rahmetullahi teala alejhim edžma'in, koji je bio jako veliki alim, tvrdio da je mudžtehid. Kada su to alimi njegovog vremena čuli oni su mu pismenim putem postavili jedno pitanje i rekli: 'Prethodni alimi su na ovo pitanje dali dva različita odgovora. Čak i onaj ko je na najnižem nivou idžtihadu može da izabere jedan od ova dva odgovora. Izaberi jedan odgovor i napiši nam ga.' On se nije usudio da napravi izbor već je rekao, 'Sada nemam vremena za to, puno sam zauzet.' Ibni Hadžer je rekao, kada je tako teško doći na najniži stepen idžtihadu trebamo dobro shvatiti da je nemoguće biti mutlak mudžtehid.

Danas izvjesni džahili misle da su alimi. Oni, slijedeći alime koji su otpadnici (bid'at sahibije) pokušavaju da izvedu propis (hukm) iz Kur'ani kerima i hadisi šerifa. Oni kažu da oni ne trebaju slijediti jednog od mezheb imama. Oni čak ni ne odobravaju znanje, koje su imami mezheba idžtihadom izveli i shvatili, i kažu da ono ne odgovara modernom vremenu. Oni su arogantni džahili. Oni misle da oni slijede Kur'ani kerim. Međutim, u stvari, oni slijede svoj nefis i šejtana. Oni pospješuju svakog da izvlači značenja iz Kur'ana i **Buharije**. Mi ne smijemo vjerovati ovim budalama. Svaki musliman mora da ima **ehli sunnet i'tikad** (vjerovanje) i da slijedi jedan od četiri mezheba. Ujedinjavanje ova četiri mezheba istraživanjem i sastavljanjem laganih vidova svakog mezheba se zove **telfik**. Telfik je zabranjen zato što nije dozvoljeno slijediti želje našeg nefsa i šejtana. [Dozvoljen je samo u slučaju kada postoji jaka potreba i po izvjesnom poslu]. Razlika između džahila, koji se danas predstavljaju kao vjerski ljudi, i alima mudžtehida, je kao razlika između neba i zemlje. U stvari ta razlika je ravna razlici između šejtana i meleka. Ali, pošto su oni nesvjesni (gafil) i glupi (ahmak) i zato što slijede svoj nefis oni misle da su učeni (alim) i savršeni (kamil). Oni neće da slijede mudžtehida zato što ih je šejtan zaveo. Ovakvi džahili se nazivaju **nemezheblije** (ili **bezmezheblije**). Oni ne mogu da shvate da se ne idžtihadu po pitanju onoga što je u Kur'ani kerimu i hadisi šerifu jasno

rečeno. Međutim, to ne znači da idžtihad ne treba nikada činiti. Hazreti Ebu Hanife, koji u idžtihadu prednjači ispred svih drugih, je činio idžtihad po pitanju nečega što je rečeno u za'if hadisi šerifu. Svi imami mezheba su, kada su se susretali sa izvjesnim pitanjem, prvo tražili odgovor na to pitanje u **Kur'ani kerimu**. Ako za njega nisu mogli naći jasan odgovor u Kur'ani kerimu oni su ga potražili u **hadisi šerifima**. Ako ga ni u hadisima nisu mogli naći oni su ga potražili u [trećem izvoru islama koji se zove] **idžma'-i ummet**. Ako ga ni tamo nisu mogli naći oni su primjenili **kijas** (analogiju) i upoređivali ga sa jednim drugim sličnim pitanjem za koje je dat odgovor ili u Kur'ani kerimu, ili u hadisi šerifu, ili u idžmi. Oni su ovako, putem idžtihadu, nalazili odgovor na postavljeno pitanje. Svi muslimani -- alimi, salih muslimani, i Evlije -- su hiljadu godina slijedili jedan od ova četiri mezheba. Niko od njih nije tvrdio da je mudžtehid. Mi ne smijemo vjerovati nekolicini skorojevića i nemezheblija i skretati sa puta našeg mezheba. Četiri mezheba se nisu ni za dlaku udaljila od Kur'ani kerima i hadisi šerifa. Sve četiri mezheba su muslimanima detaljno objasnila Kitab i sunnet. Alimi islama su naredili muslimanima da slijede jedan od ova četiri mezheba. Njihov cilj je bio da zaštite muslimane od dvije ogromne opasnosti koje ih čekaju: Ili da postanu nevjernik (kafir) ili otpadnik (bid'at sahibije). Jer, ako džahil ne slijedi jednog od mezheb imama, rahmetullahi teala alejh, on će, pošto je bez vodića, skrenuti s puta.

Hazreti Hadže Muhammed Parisa ovako piše, na osnovu dokaza koji su uzeta od imama Gazalija, u svojoj knjizi **Tuhfet-us-salikin**, "Tri grupe ljudi ne mogu shvatiti značenje Kur'ani kerima. U prvoj grupi su oni koji ne znaju dobro arapski jezik i koji nisu studirali tefsir. U drugoj grupi su fasci (grešnici) koji stalno rade velike grijeh. U trećoj grupi su su inovatori (bid'at sahibije) koji su pogrešno razumjeli jedan od principa imana i koji ne prihvataju ono što je ispravno zato što se ne slaže sa njihovim iskrivljenim i pogrešnim razumijevanjem. [Izaći iz okvira vjerovanja (i'tikada) ehli sunneta je veliki grijeh. Radi toga, bid'at sahibija (vehabija ili ši'ija) ne može shvatiti značenje Kur'ani kerima zato što je zulmet (mrak) bid'ata pocrnio njegovo srce.]" Kako vidimo, onaj ko ne slijedi mezhebe ehli sunneta, bez obzira kako on znao arapski jezik, ne može ispravno shvatiti Kur'ani kerim. Ovakva osoba će objavljivanjem svojih pogrešnih shvatanja odvesti druge u propast.

Riječi, "*Trebaju nam tumačenja u skladu sa našim vremenom, sa našim vijekom,*" nisu tačne. Alimi tefsira su napravili tefsire (tumačenja) na taj način što su zabilježili podatke koji nam dolaze od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i Ashaba. Njihovi tefsiri su prikladni i dovoljni za svako stoljeće. Naređenja Kur'ani kerima su ista, za svakog, bez obzira u kom vremenu on živio. Musliman koji vjeruje Kur'ani kerim i želi da ga slijedi će naći u postojećim tefsirima sve što traži. Onaj ko ne slijedi šerijat neće ni u kom slučaju naći u ovim tefsirima svoja pokvarena očekivanja. Nije dozvoljeno pisati tefsir u skladu sa našom logikom i vremenom. Idiote i neznalice s plitkim mozgom kažu da, uprkos svoje kratkovidosti, mogu napisati nove tefsire. Ima puno uslova koji moraju zadovoljiti da bi se moglo pisati tefsire. Prvi od ovih uslova je da čovjek

živi u vrijeme koje koje hadisi šerif hvali: **“Najbolje vrijeme je moje vrijeme. Sljedeće najbolje vrijeme je vrijeme koje slijedi iza mog vremena. Sljedeće najbolje vrijeme je vrijeme koje slijedi iza ovog.”** [Alim tefsira mora takođe da zna i ajeti kerime koji su nasih i mensuh. U knjizi **Hadika**, na tri stotine pedeset i petoj stranici, piše da u Kur’ani kerimu ima stotinu devet nasih ajeta.] Danas oni, koji pišu tefsire sa na osnovu svojih ličnih ideja, ne ispunjavaju nijedan od ovih uslova. Oni kvare misli i kontriraju alimima ehli sunneta. Oni su počeli da, proglašavajući da su ehli sunnet, šire svoja pokvarena (i otrovna) vjerovanja nadaleko i naširoko. Alimi ehli sunneta su, čim su pročitali njihove knjige, odmah shvatili da su oni na pogrešnom putu. Oni su rekli muslimanima da oni nisu pripadnici ehli sunneta. Međutim, neznalice (džahili), koje ne znaju šta je ispravno a šta neispravno, su bile prevarene.” Ovdje se završava prijevod citata iz knjige **Ševahid-ul hak**. Hadisi šerif, **“Loši vjerski ljudi će mom ummetu nanijeti puno štete”**, koji se citira u knjizi **Hadika**, u objašnjenju strahota izazvanih rukama, najavljuje dolazak vehabija.

Na početku pedeset i prve stranice i na kraju šezdesete stranice knjige **Mizan-ul-kubra** piše da sunnet, tj. hadisi šerifi, objašnjavaju Kur’ani kerim. Imami mezheba su objasnili sunnet. A vjerski alimi su objasnili riječi imama mezheba. Ovako će biti do kraja svijeta (Kijameta). Da nije bilo sunneta, odnosno hadisi šerifa, nijedan alim ih ne bi mogao naći u Kur’ani kerimu; niko ne bi znao o vrstama vode, čistoći (taharetu), o broju rek’ata u svakom namazu, o broju tesbiha na ruku’u i sedždi, kako se klanja bajram i džezaza namaz, o granici za bogatstvo (nisab) za davanje zekata, o farzovima posta i hadždža, o znanju nikaha i zakona (hukuka). Kada je neko rekao Imranu bin Husejnu, “Objasni nam samo iz Kur’ana!” on je odgovorio, “O idiotu! Možeš li naći u Kur’ani kerimu koliko svaki namaz ima rek’ata?” Kada su rekli hazreti Omeru, “Ne možemo da nađemo u Kur’ani kerimu kada putujemo koliko rek’ata farza da klanjamo” on im je odgovorio, “Allah dželle-šanuhu nam je poslao Muhammeda, alejhisselam. Mi, što ne možemo da nađemo u Kur’ani kerimu učimo od Resulullaha. On je, kada je putovao, kratio namaze koji imaju četiri rek’ata na dva rek’ata. Tako i mi moramo raditi.” Na četrdeset sedmoj stranici piše, “Nijedna riječ vjerskih imama nije izvan šerijata pošto je svaki od njih alim i u hakikatu i u šerijatu.”

Ibni Abidin je sažeo knjigu **Fetava-i Hamidijje** i nazvao je **Ukud-ud-durrijje**. On je u njenom zadnjem dijelu napisao da je neophodno da se slijedi jedan od četiri mezheba.

Ibni Abidin rahmetullahi teala alejh, kada objašnjava farzove abdesta kaže, “Ko odbaci hadisi šerife koje je saopštila samo jedna osoba, ili nešto što je shvaćeno putem kijasa, ne postaje kafir. On je napustio pravi put. On je postao jeretik (ehli bid’at). On će bez sumnje otići u džehennem. Onaj ko ih prihvata iako ih ne obavlja postaje grešnik (fasik). On izostavlja vadžib. Međutim, onaj ko ih ne obavlja zato što je drukčije zaključio iz Kur’ani kerima i hadisi šerifa nije fasik.”

Čujemo da izvjesni ljudi kažu, *“Vehabije su se sada razmekšale. Oni su prije napadali imovinu i živote muslimana. Oni sada ne rade ovakva divljaštva. Oni čak kažu da i oni pripadaju ehli sunnetu.”* Ove riječi nisu tačne. One pokazuju da oni, koji ih kažu, ne znaju i ne vide istinu. Tačno je da su Sa’udovi sinovi svirepo ubijali muslimane koji nisu htjeli da postanu vehabije. Oni to sada ne rade. Ali, Sa’udovi sinovi, koji su ranije napadali imovinu i živote, sada napadaju vjeru i vjerovanje (din i iman) muslimana. Oni su prije uništavali samo ovaj svijet muslimana. Oni sada napadaju onaj svijet (ahiret) i vječni (ebedi) život. Oni svim mogućim sredstvima nastoje da unište ehli sunnet. Na primjer, oni su preveli na turski jezik jednu pokvarenu knjigu koja se zove **Tahkik ve izah** koju je napisao Abdul’Aziz Baz, direktor medrese u Medini munevveri, i besplatno je dijele hadžijama iz Turske. Turske dnevne novine **Turkiye** su petog augusta 1990. godine objavile članak koji dokumentovano pobija ovu pokvarenu knjigu. Oni su tako zaštitili muslimane od strašne opasnosti. Vehabije nastoje svim svojim silama da skrenu muslimane u vječnu propast. Oni su u mubarek gradu Mekki osnovali vehabijski centar koji se zove **Rabitatul’alemi-islami** (Muslimanska svjetska liga). Oni su otvorili u svim muslimanskim zemljama njegova predstavništva, filijale. Oni upotrebljavaju ova predstavništva za širenje vehabizma. Oni koriste obilne sume novca za podmićivanje pokvarenih vjerskih ljudi sa nesigurnim vjerskim znanjem. Oni u svakoj državi besplatno dijele vehabijske knjige vjerskim ljudima i učenicima vjeronauke (medrese) na njihovom maternjem jeziku. Oni na ovo svake godine troše na milione zlatnika. Neuke muslimane svijeta, koji su kao direktni rezultat engleske politike u zadnjih pedesetak godina ostali bez knjiga i znanja, je bilo lako zavesti u netačna i otpadnička vehabijska vjerovanja. Mezheb ehli sunneta, koji je istina (hak), i koji hadisi šerifi hvale, je ovako zaboravljen i izgubljen. Istina nestaje a laž se svugdje nastanjuje. Za muslimane, pa čak i cijelo čovječanstvo, ne postoji veća katastrofa i propast koja je gora i štetnija od ovog.

Izvjesni ljudi kažu za vehabije, *“Oni imaju izvjesna pogrešna vjerovanja, ali, oni su ih izveli iz ajeti kerima i hadisi šerifa. Oni su možda bid’at sahibije (inovatori, jeretici, otpadnici), ali, hadisi kažu da i bid’at sahibije pripadaju ovom ummetu. I oni su, takođe, muslimani. Oni su ehli kibla. Zar nije potrebno voljeti muslimane i smatrati vehabije braćom?”* Ovakvo rezonovanje je bez sumnje zdravo. Međutim, ljubavi prema bid’at sahibijama zahtijeva da ih lijepo nasavjetujemo. Ko bez predrasuda pročita i razumije 39 prethodno navedenih knjiga, neće ni oklijevati ni sumnjati u istinitost naših riječi. Na primjer, jedan od najvećih alima Indije, Ahmed Riza han Barilevi, je ovako napisao u svojoj knjizi **Fetavel-Haremejn**, “Hadisi šerif koji nam Taberani i drugi prenose kaže, **‘Onaj ko poštuje inovatora (bid’at sahibiju) doprinosi uništenju islama.’** Naša vjera nam naređuje da ne volimo i omalovažavamo jeretike (bid’at sahibije). Haram ih je poštovati. Alimi islama su to napisali u svojim knjigama. Na primjer, u knjizi **Šerh-i mekasid** piše, ‘Mi se trebamo prema otpadniku, jeretiku (bid’at sahibiji), neprijateljski ophoditi, osjećati gađenje, opovrci i poniziti ga.’ Muhammed Ma’sum-i Faruki ovako piše u svojoj knjizi **Mektubat-i Ma’sumije**,

u stotinu desetom pismu, "Nemojte se družiti sa jeretikom (bid'at sahibijom)! Čuvajte se gafil (neopreznih) vjerskih ljudi, hafiza ulizica, i neukih šejhova u tekkijama! Ne približujte se vjerskim ljudima koji su labavi u izvršavanju šerijata. [Kao na primjer onim koji nemaju ehli sunnet vjerovanje, onim koji dozvoljavaju svojim ženama i kćerkama da nepokrivene izlaze napolje, koji piju alkoholna pića, koji sviraju muzičke instrumente i onim koji su nemezheblije, inovatori, otpadnici, jeretici (sapici).] Ne slušajte njihove riječi! Čak šta više, bježite iz grada u kom oni žive da im se vaša srca ne nagnu! Oni nisu vjerski ljudi. Oni su kradljivci vjere (din hrsuzi). Oni su šejtanske zamke. Nemojmo dopustiti da nas zavedu njihove podmazane i dirljive riječi. Mi moramo od njih bježati kao od razjarenog lava." Kada se bid'at raširi i kada je njegova šteta u porastu postaje farz da upoznamo muslimane o njegovoj šteti (da im o njemu kažemo) i da ga opovrgnemo. U stvari, po ovom pitanju postoji i idžma' ummeta, koja kaže, da je to jedan od najvažnijih farzova. Selef-i salihini i njihovi nasljednici su uvijek tako radili. Ko izostavi ovaj farz on se ne pokorava ovoj idžmi. Hadisi šerif kaže, **"Kada se fitna i bid'at rasprostrane, i kada se moji Ashabi počnu klevetati (podcjenjivati, ponižavati, lagati na), ko zna istinu treba reći muslimanima ono što zna! Neka je na one, koji znaju istinu, to jest pravi put, a ne kažu je muslimanima Allahovo prokletstvo i prokletstvo svih meleka i svih ljudi! Allah džellešanuhu ne prima njihove ni farzove ni nafila ibadete."** Ovaj hadisi šerif se nalazi i na početku knjige **Es-sava'ik-ul-muhrika**, i u knjizi **El-Džami** koju je napisao Hatib-i Bagdadi, rahmetullahi teala alejh. [Ehli bid'at, to jest bid'at sahibija, je onaj koji nastoji da raširi svoje bid'ate i pokvari vjerovanja i ibadete muslimana. Mi ne smijemo voljeti one koji rade bid'ate (novotarije u vjeri). Mi ih trebamo žaliti i savjetovati. Njih su zaveli sljedbenici ehli bid'ata.] [Danas su muslimani podijeljeni na tri grupe (firke). U prvoj grupi su pravi muslimani koji su na putu Ashaba kiram. Oni se zovu **ehli sunnet** ili **sunnije** ili **firka-i nadžijje**, to jest, grupa koja je spašena od džehennema. U drugoj grupi su neprijatelji Ashaba kiram. Oni se zovu **ši'ije** ili **firka-i dalle** (jeretici, otpadnici, sapici). U trećoj grupi su posjednici novotarije (bid'at sahibije) koji su neprijatelji i sunija i ši'ija. Oni se zovu **vehabije** ili **nedždi** zato što su ponikli u gradu Nedžd u Arabiji. Oni se još zovu i **firka-i mel'une** (prokleta sekta) zato što nazivaju sve druge muslimane kafirima. Resulullah je prokleo one koji tako kažu. Židovi i Englezi su ti koji su podijelili muslimane na ove tri grupe.]

Edille-i šer'ijje se sastoji iz četiri izvora. Prvi je Kur'ani kerim. Drugi je hadisi šerif. Svaki od ova dva je ili definitivan (kat-i) ili zasnovan na pretpostavci (zanni). Ibni Abidin kaže, kada govori o odmetnicima (bagijama), "Haridžije pogrešno tumače te izvore [tj. ajete i hadise] dvosmislenim i sumnjivim značenjima koja su zasnovana na pretpostavci [to znači, one ajete kerime i hadisi šerife koji se mogu shvatiti na više načina]. Oni koji su napustili hazreti Alijinu vojsku i koji su se borili protiv njega su ovakvi. Oni kažu, 'Allah je hakim (sudija). Hazreti Alija je učinio veliki grijeh zato što je ostavio hilafet Mu'aviji i slijedio odluku dvojice hakema (arbitara). Ko uradi težak grijeh postaje kafir.'

Ovo njihovo pogrešno tumačenje je bilo povod da oni protiv njega ratuju. Oni nazivaju one koji ne vjeruju kao i oni kafirima. Oni se zovu **haridžije**. Oni koji slijede Muhammeda bin Abdulvehhaba, koji se pojavio 1150./1737. godine u Nedždu, kažu da su samo oni muslimani. Oni nazivaju one koji ne vjeruju isto kao i oni mušricima. Oni kažu da ih je halal ubijati i prisvajati (pljačkati) njihovu imovinu i žene kao ratni plijen (ganimet). Oni se zovu **vehabije** ili **nedždi**.

Englezi su bili osnivači i distributeri vehabizma. Oni su bili ti koji su osvojili Hidžaz od Osmanlija i osnovali Sa'udisku vladu. U knjizi **Mundžid** piše, 'Engleski špijun Lorens (Lawrence) je pomogao vehabijskom emiru Fejsalu da on 1914. godine odvoji svoju državu od Osmanlija.' Alimi fikha nisu nikada nazvali kafirima one koji su pogrešno protumačili sumnjive delile i izašli iz okvira ehli sunnet vjerovanja (i'tikada). Oni su rekli da su oni **asije** (grešnici), **bagije** (buntovnici) i **bid'at sahibije** (inovatori, otpadnici, krivovjernici). Na turskom jeziku se oni zovu sapci (sapik=jeretik, otpadnik). Ko osporava samo jedan jasan dokaz, dokument (kat'i delil), koji ima [jasno] značenje, postaje kafir. Na primjer, osoba koja ne vjeruje u smak svijeta ili proživljenje postaje kafir. Oni, koji kažu, 'Alija je bog' ili, 'Džebrail je pogriješio kada je dostavljao objavu -- vahj' takođe postaju kafiri zato što ove izjave nisu značenja. Jer, ove izjave ne spadaju u značenja koja su zaključena putem idžtihada i pogrešnim razumijevanjem sumnjivih delila. Ove izjave su posljedica slijeđenja nefsa. Isto tako i onaj ko protiv hazreti Aiše učini klevetu koja se zove 'kazf', ili ko ospori da je njen otac Ebu Bekr radijallahu anh Ashab, postaje kafir. Jer, ovo oboje poriče dokaz (delil) koji je jasno dat u Kur'ani kerimu. Onaj ko kudi (kleveće i potvara) hazreti Ebu Bekra i hazreti Omera i ne vjeruje u njihov hilafet ne postaje kafir ako za to ima (može pokazati) te'vil (tumačenje, objašnjenje). Kada su u pitanju definitivni i jasno izrečeni harami -- kao što su napad na imovinu i živote muslimana -- onaj ko upotrijebi te'vil i ustvrdi da je to halal postaje kafir. Osoba koja je upotrijebila te'vil (tumačenje) po sumnjivim delilima (dokazima) iz Kitaba i sunneta ne postaje kafir." Ovdje se završava prijevod Ibni Abidina.

Kako vidimo ako onaj ko ibadeti i tvrdi da je musliman -- odnosno, onaj za koga se kaže da je **ehli kibla** -- ima samo jedno vjerovanje koje se ne slaže sa ehli sunnetom, i koje je istovremeno suprotno jednom definitivnom [kat'i] dokumentu (tj. delilu) sa jasnim značenjem, njegovo ovako vjerovanje je kufur (nevjerstvo) čak i ako je to vjerovanje zaključeno sa tumačenjem (te'vilom). Takav čovjek se zove **mulhid**. Ako je ovo njegovo pogrešno vjerovanje u suprotnosti sa jednim jasnim i dobro poznatim, od raznih značenja nejasnog i dvosmislenog dokaza (delila), i ako on može proizvesti te'vil (objašnjenje), njegovo pogrešno vjerovanje nije kufur. Ono će biti bid'at. **Ali, to njegovo pogrešno vjerovanje će biti kufur ako** on ne zna te'vil ili ako on vjeruje tako zato što slijedi alime koji su bid'at sahibije (tj. krivovjernici, inovatori, heretici i nemezheblije) ili zato što slijedi svoj nefis kako bi dobio (izvjesne) dunjalučke prednosti.

Onaj ko je toliko neuk da upotrijebi svoju vjeru kao instrument za ovosvjetske prednosti, ili žrtvuje svoju vjeru za dobitak ovosvjetskih sredstava,

se naziva **jobaz** (prevarant, lažov sa muslimanskim imenom), bez obzira bio on sljedbenik ehli sunneta ili krivovjernik (bid'at sahibija). Ako on ne vjeruje ni u jednu vjeru, već se samo pretvara da je musliman, i namjerno pogrešno tumači dokaze (delile) da bi potvrdio izvore nevjerstva (kufra) i zaveo muslimane, i ugasio njihov iman, i iznutra razorio islam, on se zove **zindik** ili **lažni naučnik**. Bid'at sahibije (tj. inovatori, heretici, krivovjernici), mulhidi, i njihovi neuki imitatori, se svi kolektivno nazivaju jednim imenom **nemezheblije**. Nemezheblije i kradljivci imana, koji se zovu zindici, se predstavljaju kao **vjerski reformatori**.

Oni koji kažu da idžma nije dokaz (delil) ne postaju kafiri. Oni su bid'at sahibije (inovatori, otpadnici, krivovjernici). Haridžije, ši'ije i vehabije spadaju u ovu kategoriju. Njihove riječi koje su suprotne idžmi nisu izvori kufra. Međutim, oni postaju kafiri na račun svojih drugih vjerovanja koja izazivaju kufr.

Kada Ibni Abidin rahmetullahi teala alejh objašnjava vitr namaz on kaže, "Oni, koji zaniječu porijeklo, to jest, poriču da je vitr namaz ibadet, postaju kafiri. Ako to oni poriču na osnovu te'vila delila (tj. tumačenja dokaza), ili sumnjajući u dokaz, oni ne postaju kafiri. [Oni postaju inovatori, ehli bid'at.] Isti je slučaj i sa svim vadžibima i sunnetima. Jer, vitr namaz je zaruri (obavezan) ibadet, ibadet koji nam **idžma'-i ummet** očituje i koji je poznat svakom u vjeri. Ne vjerovati u ibadet koji je zaruri (obavezan) i idžmom saopšten je prema hanefi ulemi kufr. Ibadet koji je u vjeri poznat kao zaruri se odnosi na vjersko znanje koje i džahili znaju. Primjer zaruri iluma (znanja) je da je farz pet puta dnevno klanjati. Ko god poriče znanje koje samo ulema zna ne postaje kafir. Na primjer, ako (neko) porekne da će nena naslijediti šestinu nasljedstva."

Ibni Melek kaže u objašnjenju knjige **Menar** da idžma' znači "saglasnost", "složnost". Idžma' je jednoglasna saglasnost mudžtehida istog vremena po pitanju propisa za jednu te istu stvar. U ovom slučaju "stvar" može biti ili "riječ" ili "djelo". Muslimani istog vremena se trebaju ujediniti po pitanju nečeg za što idžtihad nije potreban. Složnost je kada radimo iste stvari ili upotrebljavamo iste riječi. U hanefi mezhebu je složnost (saglasnost), ili ujedinenost, takođe i kada se izvjesni mudžtehid jednog vremena slože po pitanju izvjesne riječi a drugi mudžtehid šute i ne protive joj se kada je čuju. U šafijiskom (šafi'i) mezhebu to ne znači složnost. Čovjek mora biti mudžtehid da bi bio član složnosti u stvarima za koje je potreban idžtihad. Za ujedinjavanje u stvarima za koje ne treba idžtihad, kao na primjer Kur'ani kerim, broj rek'ata u namazu, količina zekata, kako pozajmljujemo hljeb, i kako se treba ići u hamam, ne trebamo biti mudžtehid. U stvarima ove vrste je takođe prihvatljivo i ujedinenje onih koji nisu mudžtehid. Ali, oni ne smiju biti grešnici (fasik) i posjednici novotarije (bid'at sahibije). [Dakle, pogrešne stvari koje su napisane u knjigama ši'ija i vehabija nisu idžma'. One nisu dokaz za halal, haram, i farzove.] Nije uslov da oni budu iz porodice Ashaba kiram i Ehli bejta. Isto tako nije uslov ni da oni budu stanovnici Medine. Kasnijim alimima je, prema većini alima, dozvoljeno da se ujedine, usaglase, po pitanju u kom se selefi nisu složili. **Ako se mudžtehid usprotivi ovom onda nema idžme** (idžma'a, saglasnosti). Idžma'

(saglasnost) se dešava na hadisi šerifu koji nam prenosi jedna osoba (haber-i vahid) i na propisu (hukmu) koji se zasniva na kijasu mudžtehida. Idžma ne važi u onim propisima koji se jasno razumiju iz ajeti kerima ili mešhur hadisi šerifa. Oni su sami po sebi dokaz (delil). Ako nam je idžma Selef-i-salihina, to jest Ashaba kiram radijallahu teala anhum edžma'in, došla kroz stoljeća putem lanca idžmi ona je identična mutevatir hadisu. Drugim riječima, mi moramo ove idžme Ashaba kiram naučiti i po njima raditi. Primjeri ovoga su činjenice, da je Kur'ani kerim Allahova teala Riječ, da je farz klanjati namaz, postiti, i plaćati zekat. S druge strane, njihove idžme koje je saopštio samo jedan salih musliman su kao hadisi koji su saopšteni i preneseni kao jedna vijest (haber-i vahid). Vadžib je samo po njima raditi; nije vadžib znati ih [ili vjerovati]. Primjer ovoga je klanjanje četiri rek'ata sunneta prije podne namaza.

Idžma' ima svoje stepene (deredže). Idžme koje su Ashabi kiram radijallahu teala anhum edžma'in jasno izrazili, i koje su nam došle putem idžme svakog stoljeća, su tako jako autentične kao i ajeti kerimi i hadisi šerifi. One se zovu mutevatir. Oni koji ih osporavaju postaju kafiri. Isto tako su i idžme po kojima su izvjesni Ashabi kiram bili složni, dok su drugi ćutali, definitivni dokaz (kat'i delil). Ali, onaj ko ih ne vjeruje ne postaje kafir. Treći stepen idžme u sebe upliće izvještaj po kom se Ashabi kiram nisu slagali a po kom vijekovima postoji saglasnost. Ona je identična saopštenju (haberu) koji se naziva mešhur (čuven). Iza ovog dolazi idžma kasnijih Alima po pitanju stvari po kojoj Ashabi kiram nisu bili jednoglasni. Ovakva idžma je slična hadisi šerifu koji je saopšten preko jednog saopštenja (haber-i-vahida). Po njoj je vadžib raditi ali je nije vadžib vjerovati. Kada muslimani jednog izvjesnog stoljeća dadnu različite izvještaje, koji se po izvjesnoj stvari međusobno ne slažu, nevažeće je (batil je) za njihove nasljednike da dođu do zaključka koji je suprotan ovim svim neslagajućim izvještajima. Drugim riječima, njima nije dozvoljeno da dadnu mišljenje koje je suprotno njihovim izjavama.

Kijas je upoređivanje nečega sa nečim drugim. Kijas (u grani islamske nauke koja se zove) fikh znači, "Kada se za jedan problem ne može naći rješenje u Nassu (to jest, ajeti kerimima i hadisi šerifima koji imaju jasno i nedvosmisleno značenje) on se riješi sa upoređivanjem sa jednim drugim sličnim problemom (čije je rješenje jasno propisano u Nassu.)" Kijas je delil (dokaz, dokument, izvor islama). On je tradicionalna (nakil) činjenica kao takođe i logičan (akil) ishod. Ajeti kerim koji kaže, "**O ilm sahibije** (O učeni, O vi koji imate razuma)! **Učite** (činite i'tibar)!", znači, "(Upoređujte i) **zaključujte što ne znate iz onog što znate!**" Jer, arapska riječ "i'tibar" (koja je upotrijebljena u ajeti kerimu, i koju smo mi preveli na bosanski kao "učite") znači "uporediti". Kada je Mu'az radijallahu teala anh, dok je kretao za Jemen, rekao da će činiti idžtihad, Resulullahova sallallahu alejhi ve sellem radost i zahvala pokazuju da je kijas hudždžet (dokaz, izvor islama, dokument). Kijas ima svoje šartove (tj. uslove koji se moraju ispuniti da bi se mogao izvoditi kijas), rukunove (tj. uslove koji se moraju ispuniti kada se izvodi kijas), svoj hukm i def'. Mudžtehid mora ispuniti ove sve uslove." Ovdje se završava naš prijevod iz objašnjenja knjige **Menar**.